Ч. [illegible] (14.582). Львів, вівторок 23. лютого 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіов. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Національні війська вбиваються клином між червону Еспанію та Катальонію.

На відтинку Теруелю північна національна армія машерує дальше; вона заняла низку сіл і тепер очищує від ворога околицю містечка Нівель дель Ріо, яке заняла ще у пятницю. Червоні потерпіли чималі втрати в людях і в матеріялах. Та офензива належить до найповажніших операцій цього місяця. Національні війська, що машерують з Калямачі через Нівель дель Ріо на Монтальбан віддалені лише на 70 кільометрів від середземноморського побережа, здовж якого Катальонія має звязок з червоною Еспанією.

ЗНОВУ БОЇ НА ВУЛИЦЯХ ОВІЄДА.

Урядовий комунікат червоного командування подає, що червоні війська дісталися у глибину Овіеда. Місто звідусіль окружене червоними. На основі вісток з Хіхону Авас описує бої під Овіедом. Червоні підготовляли наступ від кількох днів. В 4. годині рано червона артилерія почала обстрілювати місто, опісля червона піхота перейшла до наступу, займаючи найважніші комунікаційні лінії в місті. Національні війська бороняться завзято. Більша частина міста в руках червоних — тепер йдуть бої довкруги площі Торо.

АВІЛЯ ЗБОМБАРДОВАНА.

Як повідомляє Авас, червоні літаки збомбардували вчора Авілю, убиваючи 9 цивільних осіб і ранячи 16.

Чому відкликали Розенберґа з Валенсії?

Московські політичні кола уважають, що амбасадора Розенберга відкликали з Еспанії з огляду на невдачу совітської політики в Еспанії. Совітський уряд — мовляв — не вірить уже в перемогу червоної армії.

Забороняють виїзд добровольців.

У ШВЕЦІЇ.

Шведський уряд предложив парляментові законопроєкт, що передбачує 6-місячну вязницю для добровольців, що виїзджають до Еспанії та контролю шведських кораблів у еспанських пристанях.

У ФІНЛЯНДІЇ.

Фінляндська політична поліція почала доходження проти 8-ох молодих резервових летунських підстаршин.

В ЕСТОНІЇ.

Вчора появився урядовий декрет, що забороняє еспанським громадянам виїздити до Еспанії.

Замах на маршала Ґраціянія — „звичайним злочином".

Як подає офіціяльний комунікат з Адіс Абеби, генералові Ліоттові, раненому підчас замаху на марш. Ґраціянія, ампутували ногу; операція пощастила. Здоровлю коптійського абуни (голови церкви) Кирільоса також не загрожує небезпека; ніхто не втратив життя. В цілій Абисинії спокійно; арештовано 200 абісинців, але замаховця не найшли. Комунікат називає замах „звичайним злочином"

В Абисинії ще йдуть бої.

Як повідомляють з Адіс Абеби, італійські колони „Натале" і „Туччі" розбили в околицях південних озер групу туземців, які ще не піддалися. Кількох вождів, м. ін. деджак Беєга, дісталося до неволі.

Китай видає боротьбу комунізмові, але відкидає японську поміч.

Наради екзекутиви Куомінтанґу над лінією китайської закордонної політики покінчилися своєрідним компромісом, який часто стрічаємо у китайських умовинах. Екзекутива рішила вести боротьбу проти комунізму, але лише власними засобами, відкидаючи поміч Японії. Над комуністичними пропозиціями Куомінтанг не буде дискутувати, доки не розвяжуть комуністичної армії та доки не припинять комуністичної пропаґанди.

ЩО НА ТЕ ЯПОНІЯ?

Представник міністерства закорд. справ заявив, що Японія покине дотеперішню політичну лінію і на майбутнє старатиметься поладнати з Китаєм кожну справу зокрема. Японія не буде мішатися у внутрішні справи Китаю, але вона не допустить до того, щоб у Китаю повстала протияпонська база.

ЯПОНСЬКЕ ДЕМЕНТІ.

Представник японського міністерства закордонних справ заперечив вістку, немов би японський шарже д'афер брав участь у похоронах двох членів румунської „залізної гвардії", що полягли як добровольці в Еспанії.

Нойрат у Відні.

Німецький міністр закордонних справ Нойрат приїхав нині рано до Відня з жінкою, австрійським послом у Берліні Таущіцом та вищими урядовцями з його ресорту. На західному двірці у Відні повитав його канцлер Шушніґ з державним міністром Шмідом і представниками державної та партійної влади.

—о—

Протисовітський зворот у Польщі.

Варшава, 19. лютого 1937.

Ще рік тому один із чільних членів ППС казав авторові цих рядків більш-менше таке: „Страшак комунізму анахронічний; і фашизм і гітлеризм прийняли з доктрини комуністичної та практики совітської цілу низку точок; система диктатури перестала бути монополем Совітів; зрештою, — коли санація лучиться з жидівськими багатирями і четвертою бригадою, а міжнародній фашизм консолідується в одному фронті реакції, то чому соціялісти всіх мастей не можуть лучитися в одному фронті пролетаріяту?!" Тимчасом кілька днів тому у Варшаві той сам, тодішній здеклярований прихильник „людового фронту" у Польщі, про людово-фронтові комбінації висловлювався передімною з найбільшим обуренням: „Покажіть мені (казав він) таку здорову на умі людину, яка входилаб у спілку з божевільним, що повинен носити каптан безпеки? І чи взагалі можна взоруватися на домі варіятів, яким став нині Совітський Союз?" Знову інший чільний член ППС, Чапінський, „спец" від російських справ, який ще недавно популяризував на сторінках „Роботніка" „здобутки совітської культури й економіки" та був недалекий від того, щоб розхвалювати поступ у творенні „єдиного совітського народу", — тепер виловлює з совітської преси виключно ті цитати, які можуть служити для саркастичних коментарів як доказовий матеріял для тези, що Совіти — це дім божевільних.

Другий головний терен експанзії комуністів у Польщі — „Стронніцтво Людове", якого радикально-ліві тенденції проявлялися ще недавно у цілому ряді крівавих авантур у ріжних частинах держави, при безспірній участи комуністичних елементів (коли верхівка про це не знала і цього не хвалила, то з другого боку цього й не поборювала), — то сьогодні бачимо велику дбайливість діячів тої партії, щоби при кожній нагоді підкреслювати своє антикомуністичне становище. Особливо на терені організації польської сільської молоді „Віці" помітна велика активізація протикомуністичних елементів.

Серед польської ендеції бачимо теж цікаві симптоми відвороту від нотерійного її русофільства з адорацією якоїнебудь Росії, отже й комуністичної, совітської. Цей процес торкнувся навіть і старих ендеків. Офіціяльний ендецький орган „Варшавскі Дзєннік Народови" (пп. Рибарський, Козіцький і. ін.) полемізує дуже палко зі 100-% співпартійцями з „Курієра Варшавского" (Косковський, Ст. Стронський), який у послідовних висновках своєї засадничої протинімецької плятформи добалакався аж до похвал для „людового фронту" Блюма у Франції та Кабалера в Еспанії. І в свою чергу „Варш. Дзєннік Народови" добалакується аж до — апробати політики мін. Бека, ще недавно червоної плахти для всіх ендеків.

Стара ендеція взагалі банкротує на цілій лінії. Маємо тут на увазі не тільки її впливи, як політ. партії, але її ідеольогію. Старий, тупий ендецький націоналізм, що був дільницевим і партикулярним зоольогізмом (протинімецьким, протиукраїнським, протижидівським), але одночасно орієнтувався на смертельного ворога Польщі і поляків — Росію, — той націоналізм переходить еволюцію, за якою варта пильно стежити. І ось той націоналізм, щораз виразніше кристалізований у таборі ОНР (щоденник „АБЦ") хоч іще розпливчатий, ферментуючий, туманний, — приймає від комуни гасла про релятивну приватну власність („формальну" і „моральну"), про націоналізацію банків, 6-ти годинний робітничий день і т. д., але захоплюється гітлеризмом та веде різку антисовітську кампанію.

Кілька інших характеристичних проявів і подій:

Коли на місце ліво-лібералього пок. Войтіха Стпічинського (демократа у нефальшованому розумінні та людини зі зрозумінням ваги української проблеми) головним редактором „Курієра Поранного" став член ПАЛ (Польської Академії Літератури) В. Ржимовський, виразно совітизуючий і скомпромітований за участь в ославленому львівському зїзді „діячів культури", — то в цьому місяці на місце п. Ржимовського прийшов інший член ПАЛ — Фердинанд Гетель, католик і суспільний консерватист. Мимоходом кажучи, кампанія проти Ржимовського викувала навіть термін „ржимовщизна", що має означати радянофільську тромтадратію. З редакції ПАТ-а кілька днів тому видалили одного з головних політичних редакторів тої офіціяльної агенції, голову Синдикату Варшавських Журналістів, одного з найповажніших польських публіцистів, п. Г., роблячи його відповідальним за появу у ПАТ-і репортажу з упадку Маляги, з ніби прихильним освітленням для червоних військ. Війна, яку проти комуністичних впливів на терені ріжних польських станових чи суспільних організацій провадило ще недавно розмірно дуже мало польських часописів, і то періодики без впливу на маси, (як нпр. „Бунт Млодих"), стала вже одною із постійних „тем" найріжнороднііших щоденників, з „ІКЦ" на чолі (кампанія за санацією відносин серед польського вчительства, голосна афера з „Пломик-ом" і т. д.). Врешті Польське Радіо, яке досі стояло осторонь безпосередньої суто політичної пропаганди, тепер надає такі гострі антисовітські відчити, які у нормальних часах булиб причиною міжнародніх конфліктів. Мало того: останній відчит Р. Враги у П. Радіо п. н. „Джерела нашої протисовітської акції", в якому кишіло від таких висловів під адресою совітського режіму й сов. дипльоматії та пропаганди, як „безличність, брехня, фальш, катівня народів" і т. п. — був на другий день видрукований на цілій першій сторінці органу міністерства військових справ, „Польски Збройної".

Ці всі факти і явища мають такий конкретний наслідок: на закордонно-політичному відтинку величезне скріплення позиції мін. Бека. Коли в першому періоді урядування п. Бека варшавські каварні були повні найпоганіших сплетень, які що кілька днів і тижнів „остаточно ліквідували" його, то сьогодні ніхто навіть не подумає, щоби квестіонувати тривкість його позиції. Коли розмірно недавно в обороні мін. Бека, як синоніму певної політичної лінії, виступали такі „enfants terribles" як Студніцький чи Мацкевич, то нині Бончковський і Бохенський далеко не є єдиними оборонцями доброго імени — Студніцького, пятнованого недавно мало не як зрадника й продавця Польщі. Приїзд ген. Ґерінга до Польщі, його розмова з марш. Ридзом та переїзд з Біловежської Пущі на Полісся, на цілком уже прикордонний терен, — це не є вже ніякою причиною для якихось злобних пресових випадів, застережень, атак.

А на внутрішньому польському терені не фронт людовий, а націоналізм всевладно бере в посідання польське громадянство. Очевидно цей націоналізм може прийняти вістря і проти нас. Але покищо його наймаркантнішою питоменною рисою є вістря протисовітське. І тут відкриваються і перед нами поважні вигляди. Тут для нас точка виходу: переконати польські кола, які щораз густішою лавою виповнюють протисовітський фронт, що боротьба з комуною та боротьба з українством — це квадратура кола. Що найболючішим, у наслідках погубним парадоксом був би такий розвиток польської політичної думки, який доходив би до протисовітського націоналізму та легковажив собі український національно-політичний потенціял.

Ми витаємо протисовітський зворот у польському громадянстві, у польській прилюдній опінії, у польських впливових та міродатних колах. Приємно знати, що минувся період бенкетів на честь Собельсона-Радека (тоді офіціяльного представника совітської преси) і субвенціонованих совітських чисел „Вядомосьці Літерацкіх". Але ми хотіли би чути і на ділі переконуватись, що та польська прилюдна опінія і ті польські відповідальні чинники здають собі справу, що **українська національна сила** це наймогутніша позиція у загальному протисовітському фронті світа християнської культури.

І. Кедрин.

Де і скільки українського вчительства?

Питання це розглядатимемо головно з увагою на наше народнє вчительство.

На це питання дуже тяжко дати конкретну відповідь. Просто нема джерела, що з нього можнаб зачерпнути правдивий цифровий матеріял, бо Міністерство Освіти не веде національної статистики вчительства.

Правда, Міністерство Освіти, додаючи пояснюючі матеріяли до щорічних буджетових прелімінарів, подає також цифровий спис учительства в цілій державі. В цьому списі находимо матеріял про віроісповідну приналежність усього вчительства. Але віроісповідання людини не говорить нам нічого певного про її національність.

Перед двома роками намагався орган нашого народнього вчительства „Учительське Слово" на основі віроісповідної статистики вчительства дійти до правди, скільки є українського вчительства в Польщі. На основі тодішньої віроісповідної статистики, що занотувала в цілій державі коло пять тисяч учителів греко-католиків і православних, автор, по довгих виводах, прийшов до дуже невного для нього самого погляду, що **в цілій Польщі повинно бути в тому часі 3½—4 тисячі українського вчительства** в усіх типах і категоріях шкіл.

Так могло бути перед двома роками. Від того часу зайшли в складі вчительства, зокрема українського, великі переміни. В рр. 1935—36 висилала місцева шкільна влада масово невислужене вчительство в стан спочинку. Емеритами ставали люди, що мали ледви 15—20, а найбільше 25 літ служби; люди в повні фізичних і духових сил, при вдовільному стані здоровля.

Ті, що не мали 15 літ служби, відходили від своїх варстатів праці раз на все з одноразовою меншою або більшою відправою. Одні і другі тратили фактично вплив на розвиток українського шкільництва та виховання нашої молоді.

Цікаве сівтло на фактичний стан цієї справи серед українського вчительства кидає недавнє звідомлення львівського Відділу В.П.У.В. на загальному зборі в дні 14. лютого ц. р. З цього звідомлення, поміщеного в скороченні в ч. 33. „Діла" з 16. лютого ц. р. довідалося наше громадянство, що на терені львівського повіту, разом з містом Львовом, є 150 душ українського народнього вчительства; з того 52 осіб у чинній службі: в державних народніх школах 36 та в школах Р.Ш. 16 осіб, зареєстрованих у львівському Відділі В.П.У.В. Емеритів українських учителів є тепер у львівському повіті 98 осіб; з того зареєструвалося у Відділі В. П. У. В. 59, незареєстрованих є 36 осіб.

Львівський повіт міг би бути для нас деяким покажчиком, якщоб не те, що в інших повітах справа виглядає ще сумніше. Так напр. з останнього організаційного перегляду професійного товариства українського народнього вчительства ВПУВ довідуємося, що Товариство має 45 Відділів, у тім числі 7 нечинних (Богородчани, Буськ, Броди, Березів, Бучач, Городок і Грибів), де вже мабуть нема стільки українського народнього вчительства, щоб воно могло по закону створити Відділ ВПУВ.

Таксамо на основі статистичних матеріялів про членство ВПУВ не можна будувати ніяких висновків про скількість народнього вчительства в цілій Польщі, зокрема в Галичині. З кінцем 1936-го року мала ВПУВ 2.177 членів (2.154 звичайних і 23 спомагаючих).*) Якщо приняти, що в тім числі є бодай 200 членів, що працюють далеко поза територією рідного краю та 50 членів, що працюють у школах Р. Ш., то на державні народні школи випадалоб 1927 українських народніх учителів. Якщож узяти анальоґічний зразок Львівщини й у числі 1927 допустити обережно бодай 50% емеритів, то вийде, що **ми в Галичині не маємо вже мабуть навіть 1000 українських народніх учителів.**

Про стан українського вчительства в середніх загально-освітніх, промислових і торговельних школах ще тяжче щонебудь певне сказати, бо тут уже навіть шлях анальоґічних висновків перед нами цілком закритий.

Отже наше громадянство мусить у цій справі жити в сфері самих тільки здогадів і робити найсумніші висновки на майбутнє.

Ніщо так не шкодить нормальному суспільному життю, як безосновні здогади та ще безосновніші висновки. Шкільна влада має можливість покласти край такому ненормальному зявищу. Треба оголошувати національну статистику вчительства в цілій державі.

В довоєнних часах принявся був у нас гарний і практичний звичай, що галицька ц. к. Краєва Шкільна Рада видавала сама або допомагала видавати кожного року „Шематизм шкіл і вчителів". У таких шематизмах находилися докладні урядові інформації про стан шкільництва й учительства в цілому краю. З шематизму довідувався громадянин про організаційний ступінь школи, її будинок, матеріяльне й господарське вивінування, віддаль від найближчого поштового уряду й залізничої станції, службове становище вчителя, його літа й віроісповідання. В тодішніх часах гр.-кат. віра означала українців, римо-кат. поляків, мойсеєва жидів. Отже була це посередня національна статистика вчительства і шкіл у цілому краю. Було це розмірно не дороге видавництво; розходилося воно рік-річно в десятках тисяч примірників та приносило чималий бариш накладні.

Львівська Кураторія повторила традицію колишньої галицької ц. к. Краєвої Шкільної Ради й випустила шематизми в 1924—25—26 рр. Видавництва скоро розходилися, даючи гарний дохід накладні та сповняли з успіхом інформаційну службу серед зацікавлених шарів громадянства. На жаль, видавництво з незнаних нам ближче причин чогось припинилося!

Такий шематизм повиталоб учительство з правдивим задоволенням; повитав би його з вдоволенням і цілий український нарід. Тільки, що в цьому шематизмі повинноб бути не віроісповідна, але національна статистика вчительства.

Байдуже це для справи, чи такі шематизми видавалоб Міністерство Освіти чи окремі Кураторії. Важне те, що булоб урядове джерело інформацій, доступне для всіх громадян держави. А виховання й освіта належать до тих функцій держави, що живо обходять усіх громадян.

Кожний нарід піклується дуже дбайливо своїм шкільництвом і вчительством. Журиться ним також український нарід та **хоче знати правду про нього,** бо з доброю школою, учительством і вихованням звязує свої надії на майбуття. Нарід, що перестає думати про свою школу й учительство, перестає бути народом майбуття.

Учитель

*) „Учительське Слово" ч. 2. лютий 1937.

Декларація полк. Коца.

ВАРШАВА, ПАТ. В неділю 21. ц. м. в год. 17.30 полк. А. Коц виголосив перед радіо заяву табору, що його він формує, такого змісту:

„24. травня 1936 р. марш. Е. Сьмігли-Ридз перевів у своїй промові глибоку аналізу положення в Польщі та намітив завдання, що стоять перед польським громадянством, та цілі, що їх мусимо осягнути. Намітив „шлях, на якому напевно можемо дорівнати нашим сусідам. Є це справа зорганізування людської волі". „Як можна зорганізувати державу — говорив марш. Сьмігли-Ридз — як можна думати про оздоровлення чогонебудь в державі тоді, коли нема цієї зорганізованої, одноцільно кермованої волі". „В імя чого слід її організувати?" „На мою думку, одиноким нашим гаслом, яке може бути цим моральним стрижнем є гасло оборони Польщі". „Йде про схоплення цієї програми ширше". „В цій програмі все найдеться". „Найдеться шлях виходу з наших господарських відносин, найдеться шлях, що доведе нас до визволення моральних і творчих сил у народі; до скупчення їх, до витворення нових цінностей, так дуже нам необхідних" — такі були напрямні марш. Сьміглого-Ридза.

* * *

Послушні приказові патріотичного обовязку, маючи добру волю якнайкраще служити батьківщині, забираємо голос і звертаємося до тих в народі, що хочуть бути свідомими співтворцями теперішности і будуччини Польщі, що хочуть внутрішнє життя Польщі наставити на стиль і рівень великого народу і творять цінну спадщину традицій для грядучих поколінь та успішний старт для їхніх зусиль.

Забираємо голос у глибокому почутті правильности нашої ініціятиви та слушности вибраного нами напрямку.

Життя народу має свою духову тяглість, що триває століттями і творить суттєву засаду його історичних перемін. Кожне „сьогодні" має своє „вчора" і своє „завтра". Польського „вчора" в широкому значінні історичного минулого не маємо наміру аналізувати. Історіографія перевела аналізу нашої давньої величі і помилок, а недавно гомонів між нами голос марш. Пілсудського, що навязав до чинників героїзму і величі польського духа, пятнував безкомпромісово його помилки і жертвою цілого свого життя відробляв шкоди та направляв помилки польського минулого.

Яке є польське „сьогодні"? Сьогоднішня Польща є твором Йосифа Пілсудського. Він створив її основні моральні і матеріяльні елементи. Зробив це в незвичайно тяжких умовинах війни і миру, що прийшов після неї. Збудував державу, що є невідкличною потребою для народу, який хоче жити і виконувати свою історичну місію.

Піднесені елементом вояцького героїзму і випростовані духово военною перемогою під проводом першого маршала Польщі, навчені ним, як слід кермувати державою і як нормувати свої обовязки у відношенні до публичної справи, поляки виявляють чимало охоти служити батьківщині.

Витворюються в народі деякі чуттєві течії й думки, які, не оформившись доволі ясно і не обіймаючи цілости проблем, можуть легко виладуватися в дешевій, хоча бундючній фразеольогії та нескоординованих відрухах і таким чином перемінити в лихо і слабість те, що повинно зробитися джерелом сили і добра.

Не тільки добра воля, але навіть реальне зусилля і праця, овіяна найкращим духом, не дадуть намічених вислідів, якщо не буде ладу в цій праці, якщо не устійниться цілей і шляхів, що ведуть до тих цілей. Найкраща воля і найжертвенніший ентузіязм можуть стати перешкодою в діянні складного організму держави, якщо їх не обєднається в змагання, одноціло кермоване, розумно орієнтоване та до потреб пристосоване.

Наш погляд на найважніші питання і наші засади, що намічують шлях на завтра:

1) Нормою нашого внутрішнього життя є квітнева конституція. Вона є основою ладу і порядку в державі. Усуваючи самоволю давнього соймовладства, забезпечує державі сильну і метку владу, оперту на авторитет голови держави, президента Польщі, який стоїть на вершинах державної структури і в своїх руках скупчує владу засадничих рішень.

2) Другим важним, характеристичним і додатнім елементом нашого сьогоднішнього державного життя є армія. Марш. Пілсудський перш усього любив її. Знав, що вона буде для народу зразком гарту, дисципліни й громадянської чесноти. Знав, що нарід у кожній небезпеці зуміє обєднатися довкола неї. Тому боровся без впину і послідовно за окремі прерогативи для вожда армії. Тому в передбачливий спосіб визначив цього вожда, як свого наслідника.

Ми є свідками явища, вимкового на тлі історії Польщі. Ось все громадянство відноситься до армії з любовю і пошаною. Воно розуміє її ролю і потреби, звязані з обороною держави. Марш. Сьмігли Ридз звернув увагу на ідею оборони держави і звернувся до всіх, що хочуть служити цій ідеї. Оборонна сила держави, що випливає у простій лінії з добре зорганізованого і добре кермованого внутрішнього життя, це — найбільш природня, а одночасно найбільше основна ідея, під якою повинно згуртуватися громадянство, забуваючи про сухі та деморалізуючі спори, особисту нехіть, порахунки минулого і бунтарство. Обєднання скоординованого зусилля під цим прапором дасть змогу нашому поколінню виконати величезне завдання, що випливає з конечности: а) направи шкоди господарського і цивілізаційного характеру, що їх спричинили займанці; б) загарантувати нашій батьківщині спокійний розвиток і певність завтра серед непевної атмосфери світа.

3) Держава є одинокою формою правильного і здорового істнування народу. Дає народові техніку могучости й організацію її вічного розвитку. Отже нема суперечности між інтересом народу та інтересом держави.

4) Польський нарід звязався духово на порозі свого цивілізаційного розвитку з католицькою церквою і нераз потвердив приналежність до неї героїзмом пролитої крови. Польський нарід у величезній більшости католицький, привязаний до своєї церкви, тому католицькій церкві треба дати належну опіку. У відношенні до інших віроісповідань стоїмо на становищі, зясованому в конституції. Воно випливає з традиційної польської релігійної толеранції.

5) Живемо в добі господарських і громадянських перемін. Ми є в тій добрій ситуації, що не переходимо у власному краю досвідів, здобуваних так часто потоками крови й руїною культури та можемо їх осудити на основі чужих вислідів. Кожна доктрина, господарська чи суспільна, якщо вона відірвана від життя, або служить одній групі, а не цілому громадянству, не може бути для нас відповідна, ні пожиточна.

Комунізм у своїх основних цілях і мето-

ВАСИЛЬ СІМОВИЧ.

Цінна літературна новина.

Маємо на думці найновішу повість молодої авторки — Ірини Вільде, повість, що несповна місяць тому появилася безплатним додатком для „дильних" читачів „Діла".

Новина справді цікава.

Заголовок повісти: „Бе восьма". Змістом лучиться з повістю „Метелики на шпильках", що минулого року наробила стільки шуму у звязку з признанням літературної (другої!) нагороди для її авторки. Та сама героїня. Ті самі: мамуся, татусь і бабуня. І ті самі веренчанські (авторка пише чомусь „веренчанецькі", хоч у самій Веренчанці називають себе люди веренчанськими) наші знайомі. Але подія йде в Чернівцях. Бо Дарка Поповичівна, вже учениця четвертої кляси української жіночої гімназії в столиці Буковини („Старі" часи — теперішні люди вже позабували, от хочби таке „чудо" в Чернівцях як лічеум українян пентру фетіце!) — і переживає нові світи: „товаришки", „товариші", „пани професори", „Чернівці", „станція", „проходи" морозиво і такі інші принади міського життя. Подія тягнеться від вересня й кінчається в половині квітня. А основа — школа. Та нова вже школа, що виросла після приходу румунів на Буковину, та, де пляново й безпардонно почато нищити все, що українське. Серед нових обставин, коли українські вчителі, всі ті Мірчуки, Мігулови, Іванкови гнулися на всі боки, запобігаючи навепередки, одні наперед других ласки нових панів Буковини, навіть некваліфікованих Мігалаких — молодь, „не знаючи, хто з учителів її приятель", на власній шкурі відчуваючи новий режім із його крайньою несправедливістю, шиканами, кривдами, образами — організує протест проти нових порядків. Приїзджає міністр — українська молодь не бере участи в його привитанні, засаджують дуба на память „вічної злуки Буковини з Румунією", дуба хтось підрізує, розвязують обидві гімназії, хлопячу та дівочу й запоряджують нові вписи з тим, що учні мають підписати якусь заяву. Свідома українська молодь до гімназії не вписується. Та є й такі, що не визнаються в таких справах: була, мовляв, „Австрія, належалося до неї, потім треба було належати до румунів", — вони не знали, що „назву Україна можна віднести до Буковини". А інші свою свідомість скріплюють у нелеґальному гуртку. Там є такі, що „вміють у муровані слова вбрати ту Україну", такі, що коли їх „слухаєш, то стаєш гордим, щасливим", уважаєш невартними уваги дрібничками ті кривди, що їх приносить із собою чужий і чужинецький дух у школі.

Героїня повісти „Бе восьма" належить до першої категорії учениць. Алеж-ж авторка бере її обережно за руку і вводить її, повну сумнівів, непевностей, недовіря, її — звязану нитками першого гарячого, дівочого кохання — у той новий світ і сковує її з ним. В Дарки зароджується вогонь протесту, Дарка від цього терпить, Дарка страждає на думку, що скажуть її дорогі батьки на „двійку", одержану несправедливо від цинічного вчителя-румуна й підлизня-українця, алеж Дарку хвиля несе з собою, Дарка не вписується до гімназії враз із тими всіма, що свідомо йдуть на протест і — в душі її цвіте весна.

Не всі в гуртї учениць „лічеум українян пентру фетіце" проходять такі внутрішні переміни. Є правда такі, що й без гуртка, а то й бойкотовані за прихильність до вчителя ворожої національности (кохання, про яке ніхто не знає), терплять незгірш Дарки.

Повість дає нам ріжні типи дівчат: від суворої, впевненої, безкомпромісової Оріховської — до легкої, безжурної Лідки Дутківної з її єдиними турботами: приєднати собі хлопця, в якому вона задурена, та Міці Коляски з її „практичною фільософією" і в житті і в школі. Останні ніяких таких бур не проходять, беруть життя таким, яке воно є, й не розуміють, що може ще бути щось цікаве поза звичайними потребами, які вони мають.

Цікаві зокрема відносини дівчат-гімназисток до хлопців-гімназистів. Повість визначує хлопцям осібне місце в тих відносинах. Хоч голова нелеґального гуртка й душа його — хлопець, хоч цілу акцію ведуть хлопці — роля хлопців у композиції повісти другорядна. Всі ті Данки Данилюки, Орести Циганюки, Рахмістрюки, Іванчуки з їх характерами, поглядами, вчинками — домальовують собою тло, на якому виступають властиві діячі повісти: дівчата.

Акція повісти йде жваво. Воно й не диво, коли в автора оповідний талант, та до того — знання композиції. А в Ірини Вільде є одне і друге. Талант її свіжий, оригінальний. Мило вражає в ньому — безпретенсіональність і повне розуміння того „міліє", в якому повертаються її постаті. З цього погляду „Бе восьма" відбиває, й то дуже приємно відбиває, від белетристичних творів, що їх дала нам остання доба. Авторка — письменник великих можливостей. Нова її повість, це великий крок уперед супроти попередніх її творів. І це приємно відзначити. Приємно, бож не всі в нас це добачували, і учасникам минулорічного літературного жюрі довелося зазнати немало неприємностей від людей, що цього не бачили, або не хотіли бачити, і відсуджували Ірину Вільде від таланту, навіть від українськости. Правда, такі докори легка річ, алеж час завдає найкраще всьому цьому брехню. Не ми-

дах є такий чужий польському духові, що в Польщі нема для нього місця. Комуністична Польща перестала би бути Польщею. Ми проливали кров за Польщу, щоб була вільна і могла розвивати свою культуру, як вияв польського духа і польської волі.

Нехай кожна держава вибере собі такий устрій, який вважає для себе за найвідповідніший. Ми відкинули комунізм на полях боїв 1919. і 1920. р. Розвязуємо господарські й суспільні питання, виходячи з нашої начальної ідеї, якою є оборонна сила і могучість держави. Таку ціль можна осягнути не знищенням того, що є пожиточне, не революційними методами, тільки покращанням істнуючих і творенням нових цінностей. Польща мусить розвиватися без потрясень і насильств, що завжди спричинюють грізну ситуацію в державі.

Ми вже сказали, що оборонна сила держави випливає в простій лінії з добре зорганізованого й кермованого життя держави. Вона вимагає не тільки моральних засобів, але й матеріяльних. Вона вимагає добре зорганізованого життя, що б'є сильним живчиком, вимагає доброї організації та інтенсивної праці всіх варстатів польської продукції.

Реалізуючи ці вимоги, дамо заробіток і прожиток умовим і фізичним безробітним, яких невикористані сили йдуть надаремно. Зберігаючи засади приватної власности та приватної підприємчивости одиниць, держава мусить мати право впливати на гармонійний розвиток цілости продукції. Спеціяльним піклуванням і контролею мусить держава окружити ті галузи промислу, що стоять у звязку з обороною.

Суспільна структура Польщі спирається у своїх підставах на великій масі робітників і селян. Від долі цих верств, їх буття, культури та громадянського почуття залежить у першій мірі гармонійний розвиток Польщі та її майбутнього. Про це мусять памятати керманичі держави. З цим слід числитись у всьому плянуванні й конструуванні майбутнього життя Польщі.

Насаджування клясової ненависти чуже польському духові. Кожний совісний працівник і той, що виконує свої обовязки у відношенні до держави, є повновартісним громадянином. Ніяка праця не понижує — понижує лінивство і неробство. Визнаючи цю засаду, обовязком держави дати зайняття населенню, щоб йому таким чином уможливити осягнення повної громадянської вартости.

Держава опікується приватною ініціятивою та устійнює засади, що запевнюють відповідні умовини для праці рук і використання капіталів.

Позитивна роля приватної ініціятиви і діяльности капіталів кінчиться там, де починається нарушення рівноваги суспільних інтересів або зубожіння національного майна.

Відносини між працедавцем і робітником мусять під контролею і натиском держави так наладнатися, щоб дати варстатам раціональні умовини продукції, а працюючим масам певність завтра і постепенний, постійний зріст життєвої стопи.

Працедавці і робітники мусять навчитися засідати при одному столі та наладнати співжиття і співпрацю в чесних, реальних рямцях можливости, памятаючи про варстати праці, з якими звязана не тільки їхня доля, а й істнування Польщі.

Протиставляючись кожному визискові, держава мусить вважати себе одиноким і виключним чинником, покликаним до нормування взаємовідносин між окремими верствами суспільства.

Держава мусить теж рішучо протиставитися всім спробам підпорядкування нашого внутрішнього життя приказам, що походять зі зовні.

6) Питання села — це одно з найважніших і найтяжчих питань у Польщі. Від нього залежить у великій мірі процес росту сил держави.

Сучасне положення села не є переходовим явищем, викликаним конюнктурою чи ходом обставин. На сьогоднішній стан складається довге минуле. Конюнктура впливає на злагіднення або загострення питання.

На сьогоднішній стан села склалися численні літа і численні причини. З цього випливає, що якийсь один засіб не може поправити цього стану. Необхідно пристосувати цілу низку засобів, і щойно вони разом, ділаючи одночасно і скоординовано, дадуть у висліді інший структурний уклад села, звязуючи його в доцільніший і здоровіший спосіб з життям національного організму, спричинюючи у висліді поправу життя сільського населення та користи для держави.

Бачимо такі доцільні засоби:

а) В змаганні до перебудови нашого земельного устрою — значне збільшення ґльобальної суми селянського посідання землі. Цю перебудову слід перевести в раціональний і доцільний спосіб, оминаючи обниження нашої хліборобської продукції.

б) Комасація і меліорація.

в) Піднесення хліборобської культури, щоби шляхом піднесення та поліпшення продукції збільшити дохід власника.

г) Зраціоналізування збуту продукції та поліпшення виміни її.

ґ) Законне протиділання дальшому роздріблюванню селянської власности.

д) Організація доцільного і догідного кредиту для потреб селянства.

е) Піднесення освіти та громадянського вироблення населення села.

Одначе всі ці засоби не усунуть у цілості перенаселення села. Зміцнення нашого господарського життя, розвиток міст та промислу, торговлі й ремесла мусять дати змогу частині сільського населення відплисти зі села і найти варстати праці й засоби істнування.

Ще раз підкреслюємо, що тільки скоординоване пристосування цих засобів дасть бажаний вислід. Вимагає цього огляд на матеріяльну силу держави й огляд на його моральну силу.

7) Розвиток міст, інтенсифікація міського життя, розвиток польського ремесла, промислу і торговлі, не тільки уможливлять відплив надвишки населення зі села, але теж у великій мірі причиняться до ліквідації такого дошкульного безробіття.

Розвиток ремесла і промислу усуне конечність надмірного ввозу готових закордонних товарів і творитиме щораз більші можливости експорту, що зміцнює фінансові сили держави. Розвиток торговлі та раціоналізація її нарівні з розвитком ремесла і промислу є елементами зміцнення господарської сили держави.

8) Польська культура в науці, мистецтві та обичаях повинна бути покажчиком народнього генія.

Польська наука, черпаючи з загальнолюдського скарбу і додаючи до нього свої здобутки, повинна найти свою безпосередню та їй питому мету — пошукувати і доставляти для народу і держави нові елементи багатства і сили. Під цим оглядом мусить її вязати тісна співпраця з провідництвом держави.

Література і мистецтво можуть виконати своє високе післанництво тільки тоді, коли будуть сперті на питомих прикметах і потребах польського духа. Виростаючи з родинного підложжа і кермуючись його потребами, збережуть культурну окремішність, яка характеризує всі безсмертні твори в цій ділянці.

Наука, література і мистецтво так зясовані, будуть джерелом духових і матеріяльних цінностей народу, держава повинна їх обняти дбайливою опікою.

9) Нашою напрямною щодо національних меншин є бажання братнього громадського співжиття на цій землі, за яку, продовж віків ми проливали кров, створюючи вогнища цивілізації і боронячи її перед заливом варварства. В історичних процесах сплелася наша доля. В наше співжиття вбивались клини інтересів чужих для нас і для них. По літах спільної недолі ми опинились знову в рамах одної Річипосполитої. Ми свідомі тих окремішностей, що є ріжницею між ними і нами. Признаємо ці окремішности, як довго вони не вдаряють в інтереси держави і якщо їх вмисне не визискується тому, щоб поставити між нами китайський мур і тому, щоби поглиблювати ненависть.

Щодо жидів наше становище таке: надто високо цінимо рівень і зміст нашого культурного життя, як теж порядок, лад і спокій, без якого не може обійтися ніяка держава, щоби ми могли апробувати акти самоволі і брутальних протижидівських відрухів, що нарушують гідність і повагу великого народу. Але є зрозумілий інстинкт культурної самооборони і природним є змагання польського громадянства до господарської самостійности. Тимбільше є це зрозуміле в часі, що в ньому живемо, в часі економічних і фінансових потрясень, коли тільки глибоке громадянське почуття, жертвенність у відношенні до держави і безкомпромісове звязання свого життя і майна з державою можуть їй уможливити вихід з тих потрясень в неослабленім стані.

*

* *

Формулуючи наш погляд на нинішне положення Польщі і подаючи програмово наші найкардинальніші засади, що окреслюють напрям, в якому хочемо вести працю, витягаємо руку до всіх тих, які погоджуються з нашим поглядом, хочуть приступити до спільного зусилля. Витягаємо руку понад тини і мури, які в дійсності чи в уяві ділили досі нарід. Ненарушність цих мурів хай бережуть політичні грачі, хай їх зміцняють кільчастими дротами в обороні особистих або партійних амбіцій та інтересів. З антикварями тієї сумної минувшини не хочемо мати нічого спільного.

Оживлені совісною інтенцією, звертаємося до людей совісних, що хочуть працювати для батьківщини. Ми довго обсервували внутрішнє життя Польщі. Ми ждали довго на цю хвилину, коли в громадянстві уґрунтується переконання, що поляків не стати на те, щоб ходили самопас осібними стежками, зєднуючись тільки в деяких хвилинах так від свята.

Найвищий час, щоби зосередити трівке, щоденне зусилля, щоб кожну енергію використати якнайекономічніше і найраціональніше. Не вільно тратити часу, бо деінде віддавна заросли вже травою доріжки і стежки ідейних собі панів, а зате чути залізний крок міцних і дисциплінованих рядів, що їх веде одна воля до одної мети.

кув рік, і кожний обєктивний читач, не тільки люди з претенсіями на „критичний хист" — мусить це зазначити.

В повісти ніяких неприродностей, штучностей, багато жіночности, але своєрідної. Оповідання пливе гладко. Легкий стиль, легка мова, повна гарних порівнань, де треба поетична (нпр. інтерпретація словами та образами „Весняної сонати" Бетговена, ст. 265—266), де треба — наївна, а то й грубувата, відповідно до „функції" — підносять вагу цього небуденого твору. Правда, краще булоб не вживати таких жаргонових, школярських льокалізмів, як учитель від природи, від румунського і т. д. (треба „учитель природи", „румунської", себто — мови!), краще повикидати всі „прецінь", треба позбуватися таких фраз, як „не маю поняття, зеленого поняття", (бо так на Буковині не говорять), треба викинути нелітературні форми признасть, (зам. признає), вдаш (зам. вдаси), печею — піччю, „не приложе рук", „обріхала", „завсіди (ніколи) не мав часу", „ликала зупу", „виложила причину"; не можна мішати слова „раніш" із „скорше", неприємно вражає неольогізм „прохливий" зам. „благальний". Є такі недогляди як неоднакова відміна „Дорна Ватра" („Дорна Ватрої" то „Дорна Ватрі"), Данилюк замість Циганюк, дівчата мають кілька разів ріжні імена.

Та це все дрібні грішки; краще, щоб їх не було в такої доброї стилістки як Ірина Вільде. Бож узявши повість „Бе восьма" в руки, відразу проковтнете її всю, на подробиці не звернувши уваги. З літературного погляду „Бе восьма" цікава літературна новина, а її авторка — талановита письменниця, з великими можливостями розвитку, повістярський талант, якого ждемо вже здавна...

По широкому світі.

Совітський маршал Єґоров був учора на військовій ревії та на принятті в шефа латвійського ґенерального штабу в Ризі; нині виїхав до Таллїна.

Турецький уряд заборонив виїздити до Еспанії всім своїм громадянам за винятком журналістів і купців.

Литовське міністерство закордонних справ заперечило поголоску, немовби міністр Лозорайтіс вибирався до Москви. Скорше слід сподіватися у квітні візити Літвінова в Ковні.

Французькі друкарі в Ліоні, Сен Етієн та в Ґреноблі застрайкували, домагаючись 5-денного тижня праці.

Португальський уряд загрозив утратою громадянтсва всім португальським добровольцям, що до місяця не вернуться з Еспанії.

—o—

КОНФЛІКТ МІЖ УССР і АВТОНОМНОЮ МОЛДАВІЄЮ.

Як подає букарештенський щоденник „Капіталя", між київським урядом і владою молдаванської автономної совітської республики (що належить до УССР) дійшло до гострого конфлікту. Членам молдаванської республики закидують, що вони саботують рільний плян і підтримують троцькістів. Чимало осіб арештовано.

За скасування утраквізму в школах.

Понад 1.500 українських учителів (ок) даремно ждуть на працю.

В суботу 20. ц. м. сойм радив над буджетом міністерства освіти. Обширний реферат виголосив пос. Похмарський. Опісля виголосив довшу промову мін. Свентославський підкреслюючи, **що в народніх школах слід щороку збільшувати кількість учителів аж до загального числа 100.000. Пропонує, щоб від 1937-38 р. збільшувати число етатів учителів (-ок) річно найменше на 4.000 так, щоб цей плян виконати у восьмох роках.** Збільшення буджету на 5,595.750 зол. припадає на видатки народнього шкільництва. З черги обговорив справу організації лицеїв і виховання молоді. Торкнувся теж справи шкільництва меншин, підкреслюючи, що слушні мовно-культурні потреби національних меншин повинні заспокоїти передовсім публичні і державні школи. Приватні школи повинні лише доповнювати працю державних чинників і не можуть мати інших виховних цілей ні інших завдань та обовязків, ніж школи, що їх вдержує вповні або лише частинно держава. Мушу розвіяти ілюзії тих, які здогадуються, що приватні школи можуть менше ригористично виконувати приписи і постанови, які обовязують у Польщі.

В дискусії промовляло кільканацять послів, між ними посли: **Кузьмович** та **Великанович.** Пос. **Кузьмович** заявив, що українці поборюють мовний закон Ст. Грабського, бо він викликує протизаконний стан. Суть справи в тому, щоб уряд чи шкільна політика відважилася сказати, що на українських землях у Польщі є українське громадянство й українська школа. Українці ввійшли до цього парляменту на основі засадничого компромісу, що будуть співпрацювати. На жаль шк. політика є безперервною боротьбою з тим, що є суттю української культури. Пос **Д. Великанович** обговорив відомий параграф учительської прагматики для добра школи, що спричинив справжню мандрівку народів серед учительства і довше спинився над політикою львівської куратори. Від року змінилися, щоправда, персональні відносини в міністерстві, є змога зясувати жалоби безпосередньо, всеж багато річей ще не поладнано. **Українці дістали сто етатів, всіх безробітних учителів-українців є понад 1.500.** Промовець наводив факти про безосновне звільнювання учителів-українців, або неприймання до служби з маловажних причин. Вкінці спинився над поборюванням назви „український“.

Найвищий час скасувати збірні громади!

З ПРОМОВИ ПОС. Г. ТЕРШАКІВЦЯ.

Підчас нарад сойму над буджетом міністерства внутрішніх справ дня 18. ц. м. виголосив довшу промову пос. **Г. Тершаковець** та обговорив основно забагнення самоуправного життя громад і збірних громад внаслідок видання самоуправного закону з 23. березня 1933. р. Підкреслив, що самоуправа, згідно з австр. зак. з 1866-67 р. дала дуже добрі наслідки: будувала дороги, регулювала ріки, ширила освіту, піддержувала хліборобство, фабричний і домашній промисл, торговлю та ремесло. Одинична громада дбала про нар. шкільництво, будувала нераз великим зусиллям шкільні будинки, щоб піднести освіту, щоб осягнути якнайвищий степень навчання у вселюдній школі, вдержувала та будувала свої дороги і піддержувала рільництво. Чи це була протидержавна діяльність давної самоуправи, як це запевняли панове підчас дискусії в 1933. р. над новим самоуправним законом. Цю самоуправу зліквідовано, її обовязки переняла держава і вона повинна тепер дбати про все не менше ніж колишня самоуправа. Держава, яка зліквідувала самоуправу в Галичині та її маєток, обдарувала нас новим самоуправним законом з 1933. р., підпорядкувавши самоуправу в цілості загальній адміністрації. Тепер маємо триступневу організацію самоуправи; збірна громада, староство і воєвідство. В додатку маємо громаду, якої виконний орган підлягає службово управі збірної громади.

Староста є державним урядовцем та виконує те, що наказує воєвода і міністер внутрішніх справ, а не повітовий виділ і повітова рада. Війт виконує те, що доручить староста, а не громадська рада. Ті панове мають право не виконувати рішень дотичних рад по своїй думці. Були випадки, коли староста проти закону припинив виконання рішення громадської ради. До того староста та їх заступники дістають другу платню із самоуправного фонду. Пригадав, що громада згідно з законом є підметом маєтку, громадського добра та інших маєткових справ і має право управляти цим маєтком, громадським добром, і доходами із цих джерел. Але так справа виглядає в теорії. У практиці громаду позбавлено додатків до податку, які забирає збірна громада. Не зважаючи на те громада (село) має понести далі ті самі тягарі, що раніше. На доказ промовець навів конкретні приклади.

Чому? Бо у громадах залишилися ті самі органи, лише з тією ріжницею, що змінено назву солтиса — замісць війта. Залишився громадський писар, поліцай, почтовий післанець, нічний та польовий сторож. Платні осталися теж ті самі, що й в одиничній громаді та осталися ті самі функції, навіть солтиси є тепер краще платні як колишні війти одиничної громади. І якуж користь з теперішньої самоуправи мають мешканці громади? Права, які передтим сповнював війт одиничної громади, перенесено на війта збірної громади. Громада віддалена від осідку війта від 4—20 км. І якщо трапиться, що сусід переоре сусідові межу, треба бити ногами до 20 км. на те, щоб не застати війта, бо він має 10—15 громад і не має часу, щоб поїхати до громади та цю справу розглянути на місці. Щож роблять сусіди? Процесуються, або самі поладнують справу буками. Далі громада не має тепер своїх таксаторів, які видавали би своє оречення у справі нарушення власности, а солтис розсуджував ці справи. Далі закон каже, що збірна громада співпрацює зі сільською громадою над піднесенням культурного, здоровного та господарського стану села. Тимчасом у практиці нема ніякої співпраці, хіба пародія. І знову промовець навів низку конкретних прикладів.

З черги обговорив основно господарку збірних громад (волостей) у ділянці будови доріг.

Виказав, що якщо будова доріг збірних громад піде дотеперішнім темпом, то за 10 років буде збудований 1 км. дороги і то при допомозі шарварку цілої зб. громади. Отже нічого дивного, що в нас тепер нема доріг, лише калабані. З таким самим вислідом ведуть і меліорацію на терені збірної громади. Виною цього не є ні війт ні солтис, але теперішній самоуправний устрій, до якого населення не має довіря та який служить виключно для політичної адміністрації. Виказав теж, що адміністраційні кошти збірної громади зросли тепер на 200 до 300 проц. більше ніж за старої самоуправи одиничних громад. У громадах залишилися ті самі кошти адміністрації, що раніше, а адміністрація збірних громад є зовсім новим зайвим видатком. Підкреслив, що збірні громади львівського воєвідства в р. 1935/36 видали на персональну і річеву адміністрацію 1,866.295 зол., себто на 26 повітів випаде пересічно по 71.780 зол. не вчислюючи в це платень старостів та віцестаростів. На освіту у збірних громадах цього воєвідства видано в тому самому буджет. році 1.280.197 зол., себто менше на 586.099 зол. ніж на адміністрацію. Кілько за ці гроші можна би вибудувати вселюдних шкіл або збудувати кільометрів дороги з твердою поверхнею у воєвідстві, зокрема в кожному повіті? Міркую, що найменше два шкільні будинки можна вибудувати в кожному з тих повітів або щонайменше річно 3 км. битої дороги на найгіршому відтинку повіту. Якуж рекомпензату за ці видатки на адміністрацію збірних громад дістало населення? Ніяких. А що теперішній устрій сільських збірних громад відобрав дотеперішню компетенцію громадам, сам не вивязався зі свого завдання, найвища пора скінчити вже раз із цими збірними громадами.

Проти виселювання української інтеліґенції з Косівщини.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ ПОС. Д-РА СТ. БАРАНА ДО МІНІСТРА ВНУТРІШНІХ СПРАВ.

На засіданні сойму 19. ц. м. посол д-р Степан Баран зложив інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ про виселювання старостою в Косові, станиславівського воєвідства, української інтеліґенції з прикордонної смуги в косівському повіті. В інтерпеляції посол Б. підкреслив, що косівський староста К. Фіяля в короткому часі по оголошенні закону про кордони держави з 9. липня 1936 р. почав масово виселювати молодих інтеліґентних українців та українок з прикордонної смуги (до цієї смуги належить цілий косівський повіт), бо — мовляв — вони небезпечні для держави на згаданому просторі.

Староство в Косові в першу чергу виселило приватних українських учителів та учительок, що не походять з косівського повіту. Опісля прийшла черга на кооператорів і приватних купців, при чому інтерпелянт навів імена і прізвища виселених та подав деякі рішення староства у цій справі. Вкінці староство в Косові зачало виселювати й інші особи, які постійно мешкають у косівському повіті і мають там свої господарства та родини.

Інтерпелянт пос. д-р Баран зазначує, що всі вичислені поіменно в його інтерпеляції особи досі судово не були карані, ні не є під судовим слідством, не належать до ніяких підпольних організацій, не є тягарем для дотичної місцевости, ні не є нічим небезпечні для кордонів держави. Косівський повіт на довгому відтинку межує з Румунією і тільки на короткому з Чехословаччиною. Нема ніякої небезпеки для кордонів чи інтересів держави на випадок побуту згаданих в інтерпеляції осіб на території косівського повіту. Мета рішень старости Фіялі — недопустити до того, щоб на терені косівського повіту оселювалися або мешкали масово молоді українські інтеліґенти. Інтерпелянт зазначує, що не помагають ніякі інтервенції у старости Фіялі у справі виселення осіб, навпаки, інтервенюючі громадяни мусять ще в додатку вислухувати від старости ріжні терпкі слова, бо саме він не грішить надто великим тактом у поведінці зі сторонами.

Навівши факти, що їх подало вже недавно „Діло“, пос. д-р Баран запитує міністра внутрішніх справ, чи схоче він розслідити наведені в інтерпеляції факти і повчити староство в Косові, щоби пристосовувало законні постанови тільки у виїмкових випадках, передбачених у законі з 9. липня 1936 р. та в президентському розпорядку з 1927 р. про кордони держави, а не вживало їх як засобу до політичних репресій або непотрібних шиканувань людности.

Слід зазначити, що цю справу порушив коротко пос. д-р Витвицький на пленумі сойму дня 18. ц. м. підчас дискусії над буджетом міністерства внутр. справ і тоді прем. Складковський сказав голосно, що виселено тільки пачкарів (контрабандистів), а нікого іншого. Які це були „контрабандисти“, вияснено докладно в інтерпеляції пос. д-ра Барана.

ҐЕРІНҐ ВІДІХАВ.

Нині рано відїхав премієр ген. Ґерінґ до Німеччини. На варшавському двірці прощали його представники мін-ва закорд. справ і воєвода.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Капелюхи ріжних людей.

Коли ми купимо капелюх, тоді найчастіше його ріжно заломлюємо, викруглюємо і т. д. на всі способи, просто хочемо, щоб він затратив всі прикмети нового і наші знайомі не могли його відріжнити від старого. І звідси то й пішла про мужеські капелюхи приповідка: „Скажи, який капелюх носиш, а скажу тобі, хто ти". Спосјб ношення капелюха дає кожному з нас якусь спеціяльну прикмету, з якої фахівці-психольоги витягають густо-часто ніби научні осуди. Перш усього багато таких „капелюхових" психольогів є в Англії — осередку мужеської моди. Там криво ношений капелюх вважають признакою несолідности його власника. Тим то й кожний англієць, що їде на біржу, старається, щоб його капелюх лежав якслід на голові. Правильно заложений викликує довіря, ну, й улекшує кредит. Кожного, хто носить капелюх насунений на карк, вважають в Англії типовим спекулянтом, хоч людину, яка носить так капелюх требаб скоріше вважати людиною в добрім гуморі, схильною до ріжних „несподіванок".

Якщо в когось капелюх зсунений на праве вухо, це свідчить, що його власник уміє добре бавитися, якщо він зсунений на ліве вухо, можна посуджувати його власника, що в його мізку не все в порядку.

Капелюх в історії.

Капелюх в ході століть вважали неодин раз знаком влади. Ріжні володарі дотикали капелюхом своїх підданих при чолобитні на доказ ласки. А коли жінка перед вінчанням давала мужчині капелюх, то був це знак, що вона буде піддаватись владі чоловіка. Кому зрештою невідома швайцарська історія з Геслером, володарем Швайцарії з доручення німецького цісаря, що наказував в часі своєї неприявности кланятися свому капелюхові, який висів на виднім місці. На тлі тієї історії повстала відома трагедія Шілера „Вільгельм Тель".

Капелюх був частиною станового одягу. Тому в давних часах спеціялісти робили княжі, докторські, мисливські й кардинальські капелюхи.

Та бувало таке, що капелюх не був ні відзнакою хвали, ні гідности, навпаки, обманці й банкроти нпр. у Франції мусіли носити зелені капелюхи, а в Німеччині жовті. В деяких країнах вуличниці мусіли носити капелюхи з лисячими хвостами.

Аж під кінець XVIII. століття почали зникати всі ці середновічні приписи про капелюхи, а накриття голови почали тоді носити залежно від гумору і вдачі, навіть політичних переконань. Цилиндер ввели аж у XIX. столітті. І панував він переможно ціле те століття, очевидно з ріжними відхилами щодо краски і щодо висоти.

Циліндри перед судом.

Винахідником циліндра можемо вважати льондонського шапкаря Джона Етерингтоґна, що винайшов його 15. січня 1797. р. В цей день він показався у столиці Англії в капелюсі, який нечувано обурив прохожих і так їх затрівожив, що поліція мусіла його власника арештувати. За публичний неспокій покарали його дуже високою грошевою карою. Але істнуючий вже тоді щоденник „Таймс" станув в обороні шапкаря, зазначуючи, що цей капелюх є помітним поступом вперед у строю та що він добуде собі велику популярність.

Не минуло навіть двацять років, як цилиндер став модний, хоч і до нині переконані всі, що носити його добре вміють лише англійці. Від 1818. р. цилиндер стався виразним накриттям голови консерватистів, а мягкий фільцовий капелюх вважався символом революції.

Такий мягкий капелюх називали навіть „демократичним". Перечить йому хіба те, що саме мягкий капелюх носив Бісмарк, якого не можна підозрівати ніяк у демократизмі та революційних задумах...

Скринка плянів.

Від недавна висить у голі париської північної залізничої стації „скринка ідей". Кожний хто хоче, може вкинути до тієї скринки лист із бажаннями або порадами щодо залізничих порядків. Кожного дня виймають із скринки коло 100 листів.

Яких то лиш бажань не висказують пасажири? Один просить викинути крати що ними відділені залізничі каси від пасажирів, бо вони „нагадують вязницю". Інші радять не обмежуватись тільки до окремих переділів „для некурців" але піти далі: „Уладьте переділи для спортовців, для комівояжерів, для закоханих, для купців і т. д. Кожний буде їхати в тім переділі в якім захоче і час подорожі минатиме зовсім незамітно."

Дехто просить увести до ваґонів радіові апарати. Інші висувають ріжні гигієнічні домагання — напр. чому у ваґонах нема переділів із лазничкою? Чому не можна в кожнім ваґоні заложити бібліотеки? Чому нема ваґонів на різинових рейках? Чи не можна змінити деяких невигод розкладу їзди? і т. д.

Залізнича дирекція прочитує всі ті листи і користується радами своїх дописувачів. Цікаво, що зробилиб наші залізниці, якщо хтось просив би нпр. щоб залізнича прислуга була більше ввічлива.

Коронаційні клопоти з одягом і зачіскою.

Жінки англійських парів, які мають право брати участь у коронаційних парадах, мусять виступати у святочних одягах дуже тяжких, що важать 10 фунтів. Костюми парів і міністрів два рази тяжчі. Крім того пари носять шпади і дуже важкі корони.

Мужчини готові придержуватись традиційних костюмів, але жінки вимогли від графа-маршала, щоб поробив деякі уступки щодо жіночих одягів. Таким чином жіночі сукні будуть більше зближені до нинішньої моди.

Багато клопотів наробили ще пересам невеликі корони, що вони повинні їх вложити на голову одночасно з королелевою. Ці корони дуже добре держались на давніх високих зачісках, але тепер коли майже всі жінки носять коротке стрижене волосся, треба було придумати спеціяльну зачіску. Уже тепер англійки носять т. зв. „коронаційну зачіску" — на верху плоска а на висках пушиста.

БАНДИТ У СПІДНИЦІ.

По довгому слідстві вдалось нюйорській поліції арештувати „ґанґстера у спідниці" — молоду, гарну бльондину, яка тероризувала власників нічних ресторанів.

Від 1. січня ця красуня пограбила 4 ресторани. Появлялась вона завжди над ранком, коли в ресторані не було вже майже гостей. Під загрозою револьвера приневолювала вона власника льокалю віддавати всі гроші і відтак відїздила таксівкою.

Після арештування виявилось, що „ґанґстер у спідниці" — це безробітна дактильографка" на імя Норма Паркер. Вона призналась негайно до всіх своїх нападів. Револьвер, яким вона тероризувала власників ресторанів, був звичайним „страшаком".

СУЧАСНИЙ МОЙСЕЙ.

У лічниці в Лідеї (Франція) помер 70-літний старець Альберт Ігнотус (Невідомий), якого називали „сучасним Мойсеем".

Підчас великої повені в 1866. р. знайшли Альберта у колисці, що плила по воді. До 15 років виховували Ігнотуса у захисті, відтак усиновив його якийсь швець. Пізніше працював він у фабриці фарб. Багато літ тому видрукував він у часописах заклик, у якому просив відгукнутись ті особи, які знають щонебудь про те, яким чином опинився він у колисці. У відповідь дістав він багато листів, але ніодин із них не вияснював тайни походження Альберта. Жінка Ігнотуса говорила, що її муж був без сумніву сином багатих родичів, бо колиска, що її знайшли була дуже багата і також білля дитини.

ДОВГИ НОВОРОДКА.

Коли у французькій родині вродиться дитина, то вже у хвилині своїх народин вона обтяжена довгом 14.000 франків. Це частина з державних довгів Франції. Під цю пору державні французькі довги дають суму 560 мілірдів франків на 41 мілїонів мешканців. За рік мусітиме держава ще „видусити" зі себе 38 або 39 міліярдів, так, що на голову кожного француза спадає нове обтяження довгом приблизно 950 франків.

Веселе.

СОВІТСЬКА ЗАГАДКА.

— Що краще? Спершу виповнити акт обвинувачення і відтак підшукати підсудних, чи спершу вишукати підсудних, а відтак зладити акт обвинувачення?

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

ДЖОН ДАН.

БІЛИЙ КОРОЛЬ ЗУЛІВ.

Англія вдячна тій людині: Дан покорив для Англії край войовничих зулів в південній Африці.

Було це в 1843. р. Джон Дан сидів у конторі, писав і роздумував, які в нього вигляди? Адже він маленький урядовець невеликої корабельної агентури.

Встав із свого стільчика, одягнув блюзу і капелюх і счудованим товаришам сказав: „Я рішився піти". Подався просто до південної Африки до краю Зулю. Вивчив їх мову, закинув зовсім европейську ношу, носив тільки африканську опояску на бедрах і прикраси у волоссю, ходив так багато на сонці аж опалився, ввесь на ясний бронзовий колір, який незвичайно подобається зулюським дівчатам. Дан не був фантастом, не шукав теж любовних пригод. Був державним мужем. Прийшов до боєвих зулів, щоби там залишитись, щоб жити так, як вони живуть.

МУЖ 40 ЖІНОК.

У зулів панує висока мораль. Дівчата дуже рано виходять замуж. Свобідні зносини обох полів карають смертю. Дан жив строго по закону. Заложив велике господарство. Ніхто нічого не міг йому закинути, особливо дівчата, які хотіли вийти замуж. З роками його добробут зростав. Мав сорок жінок і край на кілька тисяч квадратових кільометрів.

ЗУЛЮСЬКІ КРОМОЛИ.

Серед зулів вибухла війна, яку так прекрасно описав в повістях Рідер Гаґґард. Після смерти короля Чака прийшли до влади його сини Сітівайо і Умбулячі, які не могли погодитись і почали поміж собою війну. Дан рішився перейти на сторону Умбулячі. Але зле вибрав. Умбулячі програв битву, в якій згинув, пробитий списою. Королем зулів став Сітівайо. Дан не втік із краю, тільки пішов із поклоном до нового короля, приніс багаті дарунки і сказав: „Якби я був знав, що ти такий великий король, то я радо зарискував би життям, щоб тобі допомогти. Я легко міг втікти, але волію смерть, ніж ганебне життя". Сітівайо простив йому, запросив на свою коронацію і зробив своїм довіреним. Дан ішов від успіху до успіху. Згодом Сітівайо покорив під свою владу всі племена і задумав прогнати з краю англійців. Не надумуючись довго напав на провінцію Наталь. Та це було початком його кінця. Розгорілася крівава війна. Англ. війська вирушили проти муринів. Дан станув по стороні англійців і завдяки його заходам небавом заключили мир. Становище англійців знову скріпилося. Сітівайо пішов до вязниці. Край поділили на тринацять округ. Провід одної з них обняв Дан, який одержав теж нагляд над усіми іншими округами. Спершу зулі не дуже йому довіряли з причини зради Сітівая. Але коли побачили, як він мудро володіє краєм, станули всі по його стороні. Крім цього імпонували їм його сорок жінок і велика скількість дітей. Як добрий господар, не вимагав він від людей більше, як вони могли зробити; багато давав на прилюдні жертви, впровадив англійську мову і навчив зулів грати крікета (воротар). Його сімя зростала і потребувала все більше й більше землі.

ГОЛОД ЗЕМЛІ.

По його смерти наслідники домагалися від уряду все більше землі і казали, що була би груба невдячність для памяти Дана, коли вони, його наслідники не дісталиб землі, хоч би навіть в Індії або Австралії. На деякий час сімя задоволилась 100.000 акрів, але не на довго. Рідня Дана женилася з европейцями і европейками, почали жити по европейськи і з ними не можна було поводитися як із туземцями. Вони мали вічний голод землі. Англійці знову дали їм шмат землі. Здавалося, що Дани хочуть проковтнути всю землю. Зулі почали на те криво дивитися — адже земля з діда прадіда була їх. Дани виганяли зулів з їх власних домівок і вічно нарікали на тісноту. Тепер живе 79 його дітей а з внуками і правнуками буде до сотні.

Тепер уряд визначив окрему комісію, щоби цю справу якось устійнити на законній дорозі.

Та чи Дани будуть задоволені?

—о—

Померла найтяжча жінка світу.

В малім англійськім містечку Гаймаркет умерла найтяжча жінка світу, відома зі своїх виступів у цирку Барнума, Гільда Вільсон, яка важила 250 кг. Гільда Вільсон, німка з походження вийшла була замуж за англійського підстаршину торговельної маринарки.

Її величезні обеми і вага чимало клопотів накоювали їй вже змалку. Нераз і не два злобні висмівали добродушну жінку, яка приймала всі такі злобні жарти зовсім спокійно. Свою славу і популярність завдячує п-і Вільсон своїм виступам у цирку Барнума. Ще перед своїми виступами в цирку дістала була Гільда Вільсон незвичайно приманливі пропозиції від американських імпресаріїв до Злучених Держав. Один з імпресаріїв хотів уладити з нею турне по цілій території Злучених Держав. Пані Вільсон мала виступати разом зі слоном. Хоч пані Вільсон пропонували величезні гонорарі вона відмовилась від цієї корисної пропозиції. Небаром після того звернувся до неї англійський Червоний Хрест з проханням взяти участь у виставі на користь воєнних жертв. Таку виставу уладжував цирк Барнума. Гільда Вільсон, яка досі відказувалась від усіх прилюдних виступів, згодилася на це запрошення дуже радо.

ПІЯНІСТКА-ВЕЛИТЕНЬ І СКРИПАК-ЛІЛІПУТ.

Атракцією цирку була така точка, в якій скрипак-ліліпут писувався концертом, а на фортепіяні акомпаніювала йому п-і Гільда. Такий контраст викликував на салі все гомеричний сміх.

Коли минув речинець умови Червоного Хреста з управою цирку Барнума, Гільда Вільсон вернулася знову до родинного огнища. Її найприємнішою розривкою була гра на фортепіяні творів славних композиторів, між ін. також Шопена. Удруге виступила Гільда Вільсон прилюдно у фільмі, знову безкорисно, що придбало їй загальну симпатію і признання. Жінка, яка втікала перед розголосом, завжди годилась на прилюдні виступи, коли ішло про загальне добро. У фільмі згодилась вона виступати тому, що був це пропаґандивний фільм англійської маринарки. Епізодична роля, яку вона заграла разом із чоловіком запевнила фільмові величезне поводження. Англійці полюбили „добродійного товстюха", як її популярно називали і приняли її до ріжних товариських клюбів, як почесного члена. Гільда Вільсон домагалась від управ клюбів, де вона належала, щоб там завжди панував гумор. Вістку про смерть цієї дуже популярної постаті приняли широкі кола англійського громадянства зі щирим жалем.

—о—

ВІДКОЛИ МАЄМО КВАДРАТОВІ ХУСТОЧКИ?

Ледви хто знає, що у Франції треба було аж королівського декрету, щоб увести в ужиття чотирокутні хусточки до носа.

До XVIII ст. уживали у Франції хустиночок до носа у всіх можливих форматах, округлі, овальні, трикутні і інші, але зовсім не було в ужиттю чотирокутних хусточок. Щойно Марія Антоанета заявила одного дня, що їй найбільше припали до вподоби з усіх ріжновидних хусточок порозтинані на квадрати хусточки, які вона вважає за найпрактичніші. Незабаром видав Людвик XVI 2. січня 1785 р. декрет у якому сказав: „Всі хусточки до носа, які тепер у Франції вироблятимуть, мусять бути розтинані в такий спосіб, щоб довжина й ширина були завжди рівні".

ЙОҐ, ЯКИЙ ДАВ СЕБЕ ЖИВЦЕМ ЗАКОПАТИ.

В полуднево індійськім місті Мазуліпатам один старий, 85-літній йоґ, дав себе закопати живцем на кілька годин. Йоґ положився у присутності більше, як тисячки присутніх до спеціяльно приготованої домовини, яку спустили на кілька метрів глибоко у землю. Відтак гріб закинули землею і щойно по кількох годинах знову відкопали. Йоґ був у трансі, який тривав ще приблизно 40 хвилин. Відтак встав зовсім здоровий та заявив присутнім, що почувається зовсім добре.

ЗА ШІСТЬ СЕКУНД 1 АВТО.

Британський торговельний уряд проголосив недавно статистику в якій подає цікаві дані про світову продукцію авт у 1936 р. Всіх авт збудовано в минулім році 5,200.000. Значить, за 10 хвилин побудовано 100 возів, а за 6 секунд один віз. На першому місці у продукції механічних поїздів стоять Злучені Держави, які продукують 77 прц. За Злученими Державами йде Велика Британія з 8 прц., Німеччина з 5 прц., Франція і Канада з 3 прц. і на кінці Італія — 1 прц. Решта припадає на Совіти, Японію та інші менші европейські держави. Скількість автомобілевої продукції збільшалась кожного року і в минулім році осягнула вона подвійне число, як у 1929 р. Сподіються вдержати таке темпо продукції і на майбутнє. Згадана статистика подає також і популярність автомобілів у ріжних державах. Найбільше авт очевидно є у Злучених Державах, де один віз припадає на 5 мешканців. На дальших місцях іде Нова Зеляндія і полуднева Африка де 1 віз припадає на 8 мешканців, дальше Канада — 9 і Велика Британія, де на 23 мешканців припадає 1 авто. Інші держави сильно лишаються позаду.

РАДІО І ПОЛІЦІЯ.

Злучені Держави намагаються під цю пору сильно поширити радіофонічну сітку. До цієї пори тільки сім більших американських міст має поліційне радієве получення. Тепер рішили, що в липні найближчого року більше як 50 більших міст буде злучених поліційними радієвими передачами. Це число буде тільки переходове, бо плян передбачує 400 ріжних міст, які будуть мати поліційне радієве получення. Поліція надіється, що така радіофонізація поможе їй вести успішну боротьбу зі злочинцями і віднайти їх у найкоротшому часі.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Перед сезоном копаного мяча.

Ще ледви кілька тижнів ділить нас перед весняним сезоном копаного мяча. Так, як воно у нас завжди буває, багато клюбів зовсім не використало зимового сезону для відповідної заправи своїх копунів. Винувати треба не тільки клюбових провідників та змагунів, але радше хибне заложення, яке ще, на жаль, у нас покутує, що копаний мяч це приємна розривка. Ще дехто робить із цеї гарної ділянки спорту наліг, такий, як гра в карти, білярд і т. д.

Копаний мяч це в першу чергу спортова гра і ніхто не може викривлювати основного заложення, яким є змаг. Спорт не може бути розривкою, але не може теж бути важкою, буденною працею. Він має стати тим помічним чинником нашого життя, що при його помочі маємо ставити мязи; гартувати нерви і волю. Хіба копаний мяч у нинішній своїй формі дає нам те все? Ні! І вини в цьому треба шукати серед самих копунів, що гру хочуть зробити емоціональною, заспокоюючою інстинкти грою.

Тому, теж, коли минуть розгривки за першенство, що в них дружини змагаються за якусь важну ставку, значить мають ту інекцію, що їх підбадьорює до хвилевого запалу й боротьби, копуни, так як і наркомани на яких наркотик перестає впливати, опускають безрадно руки і піддаються повному безділлю.

Іншими словами: шість місяців спорт, що його утотожнюють змагуни у своїому розумінні з копаним мячем, перестає для них існувати. Ясно, що пізніше новий сезон застає їх кволих, неприготованих і свою працю мусять наші копуни починати від початку.

Щоби цього оминути і щоби український копаний мяч міг направду осягнути якийсь вищий рівень, треба всім копунам памятати, що розгривки за першенство це тільки перегляд сил, це вислідна цілорічної праці. Тому найвижча пора, щоби всі дружини копаного мяча зрозуміли ці всі завваги і забралися до послідовної праці. А свою працю повинні почати від найпростішої засади — перегляду чоловічого матеріялу.

Копаний мяч, це перш усього наскрізь муський спорт і не кожний кому він зпоза грища подобається, може його управляти. Тому рішуче треба перевести лікарський перегляд і щойно відтак, коли лікар дозволить, можна дозволити тому, чи іншому змагунові заннятися серйозно копаним мячем. Заправу копаного мяча треба починати від руханки і легкої атлетики, бо тільки всесторонній спортовець може бути добрим копуном. Це зрозуміли давно італійці, німці, австрійці і в них копун — це в першу чергу руховик і легкоатлет.

Нашим копунам чомусь незвичайно важко зрозуміти, що руханка є конечною підставою для кожного спортовця. Приглядаючись доволі часто внутрішньому життю спортових товариств, (а зокрема їхнім вправам і тренінгам) можна завважити, що копуни просто ненавидять руханки, соромляться і вживають ріжних способів, щоби від неї викрутитись, очевидно, зі шкодою для себе.

Не треба хиба в те сумніватися, що велику ролю для змагуна грають мягкі і гнучкі мязи. Отже важним чинником у заправі копуна є руханка і на неї треба звернути якнайбільше увагу.

Кожний підручник копаного мяча узглядиює у першу чергу руханку для копунів і привязує до неї велику вагу.

В першу чергу повинні копуни звертати увагу на гигієну тіла і не забувати, що до доброї фізичної кондиції незвичайно потрібні й корисні зимні й теплі купелі.

Якщо спортові товариства, що плекають копаний мяч, а також і інші спорти, є в тому щасливому положенні, що мають між своїми членами лікарів, або в даній місцевості є лікар, що йому не байдужі ідеї фізичного виховання, повинні звернутися до лікарів за порадою. Тоді, маючи фахову пораду, зможуть вести заправу відповідну до сил і віку поодиноких змагунів.

Якщо вже мова про саму заправу, треба памятати, що муситься її перепроваджувати всесторонно, щоби виробити всі мязи рівномірно. Бо це наказує гигієна й естетика.

Начальний керманич німецьких приготувань до Олімпіяди в 1928 р. Й. Вайцер пише таке:

„Досвід навчив нас, що гармонійне вироблення цілого тіла, є конечною умовиною до успіху в легкоатлетичних зповавах. Скорість, сила і витривалість а при тому і добрий стиль неможливі без співпраці цілого тіла. Ніхто не бігає, ні не скаче самими тільки ногами, але теж і бедрами, раменами й руками. Теж саме можна сказати про всякого роду мети. Кожний мет починається в скокових суглобах; ноги, бедра і рамена мусять виконати підготовчу працю, заки ще руки викінчать мет. Добрий стиль при бігу, висока техніка метів і скоків є вислідною співпраці цілого тіла".

Ті самі завваги можемо спрямувати теж під адресою копунів, що мусять бути рівночасно й добрими метунами, бігунами і скакунами.

Щоби осягнути це повновартісне, всесторонне фізичне вироблення, треба: а) управляти ріжні себе взаїмно доповнюючі спорти, б) відповідну руханку.

На легкоатлетичні вправи покищо за скоро, але на руханку ніколи не запізно, ні за скоро.

Донедавна непереможені ще в Европі полудневo американські дружини тренували в цей спосіб, що ввесь час робили руханкові вправи. Руханкові вправи мусять бути уложені відповідно до віку, вироблення і щоденних занять та інших, рівночасно плеканих спортів, а також до індивідуальних прикмет тих, що вправляють.

Всіх змагунів можемо поділити на два роди: на сильних, але при тому неповоротних і скорих зате слабих. Слабі не значить те саме, що хворі, бо хворих взагалі до ніяких вправ допускати не можна.

З цього ріжнородного матеріялу руханка мусить нам дати грачів сильних і скорих.

Ці завваги диктує нам журба за долю українського копаного мяча і українських копунів.

Хоч короткий час ділить нас від весняного спортового сезону, але треба поробити всі заходи, щоб змагуни вийшли на зелену мураву не як люди кволі, ослаблені зимовим безділлям, але хоч частинно підготовані до копаного мяча, цієї справді приємної спортової гри, але одночасно найтяжчої і найбільш виснажуючої. Тому, копуни, хоч часу не багато, до діла! Бо на совісну працю і спортову заправу ніколи не може бути запізно!

Роман Сливка.

Спортові висліди.

КОПАНИЙ МЯЧ.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

ПРАГА. **Чехословаччина-Швайцарія 5:3 (3:1).**

В неділю, 21. ц. м. розіграла репрезентаційна чеська дружина зложена з грачів Славії, Спарти, Жіденіц і Кладна 10-ті з черги змагання за чашу Шверлі зі швайцарською дружиною, у присутності 25.000 глядачів. У змаганнях за чашу грає: Чехословаччина, Австрія, Італія, Мадярщина і Швайцарія. Після нинішніх змагань перше місце займає Чехословаччина, яка має 5 пунктів з 3 гри. Потім іде Австрія (3 гри, 3 пункти), Італія, Мадярщина і на кінці Швайцарія (3 гри, 0 пунктів.

Швайцарці грали дуже гостро, часами брутально. Одного чеського грача винесли розбитого з грища.

БРЮССЕЛЬ. **Бельгія — Франція 3:1 (1:1).**

Міжнародні футболеві змагання закінчились перемогою Бельгії, яка мала ту перевагу, що грала на своїм грищі.

Австрійська Ліга:

Австрія — Фльорідсдорф 2:0.
Вієнна — Рапід 4:1.
Вакер — Спортклюб 1:0.
Адміра — Він 5:1.
Фаворітнер — Гакоаг 1:0.
Лібертас — Постспорт 1:1.

ОЛЕНА з Чарнецьких 1-o voto ПАССАКАС, 2-o voto ЯНКОВСЬКА

померла 20-го ц. м. у Львові, як жертва нещасливого випадку.

Похорони відбулись 22-го ц. м. на Янівський цвинтар.

ГАКІВКА.

Мистецтва світу в Льондоні.

Канада — Чехословаччина 3:0 (0:0, 2:0, 1:0).

Перед 10 тисячами глядачів розігралися в суботу 20. ц. м. цікаві змагання, які тримали ввесь час у великому напруженню цілий стадіон. Чеська дружина грала незвичайно амбітно, а стрілені ворота впали тільки із передчортного замішання. Чеський воротар Модрий доказував чудес. Симпатії глядачів були ввесь час по стороні чехів, яких прекрасну гру безперервно оплескували. Гра велася дуже „фер" і в незвичайно скорім темпі. По скінченій грі капітан канадійської дружини щиро гратулював чехам за їх гру. Також заповідач англійського радія підкреслив гру чеської дружини, а зокрема їнього воротаря.

Ворота стріляли Кемп (дві) і Боттеріль.

Польща — Мадярщина 4:0 (1:0, 1:0, 2:0).

Польща перемогла заслужено, хоч невисоко. Мадяри недуживали фізичної сили. Це перша перемога польської дружини в півфіналі.

Англія — Швайцарія 3:0.

В неділю не відбулись більше змагання за мистецтво світа.

Мистецтва Б-кляси.

СТРИЙ. **Юнак (Дрогобич — Сокіл Стрий) 2:2 (1:0, 1:0, 0:0).**

Змагання за мистецтво Б-кляси. Перемога Юнака зовсім заслужена.

БОКС.

ЛОДЗЬ. **Польща — Австрія 15:1.**

Ледви тиждень минув від поразки польських боксерів у Дортмунді з Німеччиною. Щоб затерти вражіння цієї поразки Польща розіграла мин. неділі змагання зі слабою дружиною Австрії і виграла дуже високо.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Чорні (Львів) 10:6.**

Змагання за мистецтво Б-кляси львівської округи. До А-кляси входять обі дружини.

КРАКІВ. **Варта — Вісла 9:7.**

Боксерська сенсація: Ніхто не ворожив Віслі цієї перемоги.

ВИЛЬНО. **Вильно — Білосток 11:5.**

ВАРШАВА. **Ґвязда — Леґія 8:8.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

У. С. К. Сян будує трибуни на своїй площі і всі цьогорічні змагання гратиме вже на власній площі.

Макс Шмелінг відложив свій відїзд до Америки до 24. ц. м.

Русь — Наход. Змагання за мистецтво чеської державної ліги відбудуться в найблизшу неділю у Наході. Судитиме інж. Турецкер.

Цезар новий „грач" Руси домагається небагато, тільки 5.000 ч. к. за свій підпис на контракті, не вважаючи місячної платні.

Похорони Гуго Майсля. В неділю 21. ц. м. відбувся у Відні похорон диктатора футболевого спорту Гуго Майсля. В похоронах взяли участь маси народу, багато австрійських і чужих спортовців і делегації закордонних футболевих союзів.

Загальні Збори ПЗПН-у. В мин. суботу й неділю відбулись у Варшаві загальні збори польського футболевого союзу. На зборах вибрано нову владу союзу. Головою став полк. Глябіш. Зі справ, що їх виріщували на тих зборах заслуговує на згадку приєднання клюбів стрийського повіту до львівської округи і припинення Домбу до 15. серпня ц. р. за відому корупційну аферу. Домб матиме право грати, але тільки у шлеській, окружній лізі щойно по 15. серпня.

Загальні збори перемиської підокруги Л.О.З.П.Н-у. В неділю 21. ц. м. відбулись загальні збори перемиської підокруги Л.О.З.П.Н-у. Головою вибрали д-ра Святніцького (Польонія). Від українських клюбів увійшов до виділу з-о Стецух Михайло (Сян).

———o———

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

На нинішньому пленарному засіданні сойм відіслав до комісій законопроекти і перейшов до дискусій над буджетом міністерства віроісповідань і освіти, в якій взяли участь посли: Екерт, Ягода-Жултовський та Войтович.

———o———

Памяті Леона Васілевського

АКАДЕМІЯ У ВАРШАВІ

В мин. суботу ціла культурна Варшава вшанувала світлу память Леона Васілевського академією, що відбулася у його честь в Інституті Й. Пілсудського для дослідів над найновішою польською історією. Організаторами академії були крім згаданого, ще інститути: Національних Дослідів, Східний та Український Науковий.

Салю заповнила добірна публика з урядових, наукових, культурних, пресових, військових і товариських кол.

Після промови проф. М. Гандельсмана вшановано память Покійного повстанням з місць. Опісля промовляли представники поодиноких Інститутів: дир. Ліпінський, Папроцький, Лотоцький та Сідлецький. Дир. Папроцький, обговорюючи заслуги Васілевського як ученого, багато уваги присвятив його українїстичним публікаціям, а дир. Лотоцький сказав цілу промову на тему: „Л. Васілевський про українську справу“. Промовець розказав докладно про українїстичні зацікавлення Васілевського, згадуючи його перші петербурські праці, писані на підставі лектури „Діла“, працю в „Народі“, побут у 1893 р. у Львові. В 1894 р. Л. Васілевський, що здобув собі довіря галицьких українців, брав участь у радикальному зїзді, їздив спеціяльно в українській тайній місії до Києва, а навіть закордоном у Празі й Загребі вдержував звязок з українськими діячами. В 1912 р. у Кракові видав свою відому працю: „Українська справа в її історичному розвитку“, яка вже по війні вийшла як перша книжка Українського Наукового Інституту у Варшаві п. з. „Українська квестія як міжнародня проблема“.

Покійний був одним з тих поляків, що належно розуміли вагу української проблеми у її загальному та українсько-польському розмірі.

Українська колонія майже в цілости взяла участь у цій величавій академії. (КТВ.)

———o———

З товариського життя.

ВЕЧЕРНИЦІ „ОСНОВИ“ (20. II.).

(ет.) Відчувалося на цих вечерницях свобідний та веселий настрій і це найважніша прикмета суботньої забави. Гості, яких зібралося розмірно дуже багато, забавлялися в трьох салях; особливож у т. зв. „барі“ можна було декому провести кілька повних насолоди хвилин.

Вечерниці, на яких грали дві першорядні наші джезові орхестри Л. Яблонського та І. Костюка, протягнулися серед безжурного настрою до пізного ранку, залишаючи по собі якнайкраще враження.

———o———

НОВИНКИ.

— **Новий том бібліотеки „Діла“** повість К. Гамсуна „Під осінніми зорями“ починаємо висилати нашим передплатникам від нинішнього дня.

— **Протиалькогольна виставка у Львові.** Головна Рада Т-ва „Відродження“ подає цією дорогою до відома львівського громадянства, що Протиалькогольна Виставка, влаштована в кімнатах Природничого Музею Наукового Товариства ім. Т. Шевченка при вул. Чарнецького 24. II. пов., продовжена до кінця місяця лютого ц. р. Відчинена кожного дня від год. 9-ої до 3-ої. Вступ за добровільними датками на покриття коштів уладштування вистави. Все українське громадянство Львова, виділи українських установ та поодиноких членів прохаємо оглянути виставу та пізнати й оцінити діяльність Т-ва „Відродження“. Зокрема Хвальні Дирекції українських народніх і середних шкіл прохаємо доручити молоді своїх шкільних заведень взяти греміяльну участь у виставі.

— **Президентом львівської Хліборобської Палати** вибрали на дальших три роки д-ра Казимира Папару, віцепрезидентом Мирона Луцького. Ухвалу цю, згідно зі статутом Палати, предложили міністрові хліборобства та земельних реформ і він на днях цей вибір затвердив. Д-ра Папару покликали теж на члена ради Банку Польського.

— **Протиукраїнські збори у Львові.** Минулої неділі відбулось у Львові польське віче, на якому проф. Ромер реферував справу „української небезпеки“. Збори ухвалили цілу низку протиукраїнських резолюцій. Докладний хід зборів і зміст резолюцій подамо у завтрішньому числі.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Льотерії впали такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 87715; 10. на ч. 100006, 142618; 5.000 зол. на ч. 166908; 2.000 зол. на ч. 8909, 81810; 1.000 зол. на чч.: 12919, 48221, 141408, 159094, 166969. 500 зол. на чч.: 987, 37407, 38382, 89994; 400 зол. на чч. 20120, 33569, 60624, 77603, 152313, 179299.

— **Львівська хроніка.** В часі поліційної облави арештовано у Львові 43 особи, за якими глядає поліційна і судова влада. — На вул Листопада лупій зловив скаженого пса, що покусав дитину, яка йшла в супроводі матери. — Нещаслива любов вложила Ользі Долган (Слодова 4). револьвер у руки у самовбивчих замірах. Важко ранену відвезли до шпиталю. — Шофер Стан. Гузик переїхав на вул. Кохановського Геню Гахсель. Жертву нещасливого випадку відвезли до шпиталю. — До львівського шпиталю перевезли старого мужчину, якого знайшли тяжко покалїченого на залізничому шляху між Куликовом і Зашковом. У лічниці він помер. Був це 80-літній робітник з Мервиці Франц Блонський.

— **Краєва хроніка.** В Демидові п. Бібрка застрілився з врізаного кріса 25-літній Микола Марків. Причиною самовбивства була нещаслива любов. — В Косові згоріла стайня Дмитра Сокалюка з двома кіньми. Вогонь спричинив сам господар через необережність з вогнем. — На Івана Демка, господаря із Мшани Горішньої напали в брамі дому при вул. Перацького два бандити і зрабували йому портфель з готівкою 250 зол. Демко вибіг за ними на вулицю й одного з них придержав, другий з грішми втік.

— **Пожежі.** На терені львівського повіту вибухнули в кількох місцях пожежі. З причини хибної будови комина вибухнула пожежа в домі Гриця Петришина в Містках. Дім згорів до тла. Шкоди є на 700 зол. — Друга пожежа вибухнула у Борщовичах у стайні Яна Сломковського. Згоріла стайня і стодола. — В Пустомитах згорів дім Олени Войташевич. — В Жиравці згорів дім Гринька Сидора, вартости 550 зол.

— **Зловили палія.** В Жовтанцях холмського повіту згоріло на шкоду кількох господарів 5 стоділ і 7 інших будинків вартости 4.540 зол. Доходження ствердили, що пожежу спричинив 29-літній Йосиф Крук, щоби пімститися на своїм батьку. Арештований признався до вини.

— **Відгомін хліборобського страйку.** В самбірському окружному суді як апеляційному відбулася розправа проти 7 господарів із Хлопів біля Комарна за те, що в часі голосного страйку в Тулиголовах змушували рільних робітників покинути працю, вживаючи терору. Обвинувачені признались, що намовляли робітників здержатись від праці, але нікого не тероризували. Суд уаільнив чотирьох обвинувачених, а засудив Івана Мазака і Йосифа Башака на 1 рік вязниці та Мартина Мігулку на 6 місяців. Виконання кари припинено на 5 літ.

— **Присуд на комуністів.** Перед судом присяглих у Самборі відповідало 9 селян із Колбаєвич пов. Рудки за приналежність до КПЗУ. Розправа скінчилася засудом обв. Миколи Рогорецького на рік і 6 місяців вязниці. Інші дістали по 8 до 10 місяців.

— **Счеркнули з адвокатської листи.** На основі присуду дисциплінарного сенату при Найвищому Суді у Варшаві рада адвокатської палати счеркнула з адвокатської листи адв. д-ра Василя Кіцулу. Задля зліквідування справ його клієнтів субститутом його канцелярії встановлено адв. м-ра Гр. Кульчицького.

— **Арештування адвоката.** В канцелярії адв. д-ра Болеслава Кроковського у Чорткові переведено ревізію, після чого його арештували. Недавно адвокатська палата закрила його канцелярію наслідком повідомлення клієнтів про спроневірення зложених у нього депозитів.

— **Об'крали церкву.** Невідомі злодії дісталися нічю до церкви в Лавочнім і вкрали три позолочувані чаші, 1 срібну чашу, дві срібні ложечки та пушку з 50 зол.

— **Напад на потяг.** До особового потягу, що їхав до Варшави, між стаціями Влохи і Пястів вскочило підчас руху трьох бандитів. Вони дістались до переділу II. кляси, вхопили одному пасажирові футро, після чого вискочили крізь вікно і втікли. Тимчасом здержано потяг і за грабіжниками кинулась погоня. Дали за ними кілька револьверових стрілів, але вони втікли. Коли потяг приїхав до Жирардова, повідомлено телефонічно околичні поліційні станиці і врешті арештовано всіх трьох бандитів.

— **Доробились на абісинській війні.** Від початку абісинської кампанії, отже від січня 1935 р. до січня 1937 р. італійські робітники, заняті у східній Африці, вислали до Італії свої ощадности в сумі 1 міліярда 120 міліонів ліріа.

— **По американськи.** В Ніцеї двох замаскованих бандитів напало з револьверами в руках на касієра банку і зрабували йому міліон 350 тисяч франків. Опісля всіли до самоходу, де чекав на них спільник, і втікли. Поліції не вдалось піти на напасти на їхній слід.

— **Схопили лікаря.** В румунському місті Траєво бандити схопили зі шпиталю лікаря хірурга Петряку і замкнули в домі на передмісті. Опісля пятьох бандитів прийшло до мешкання лікаря і стероризувавши родину, зрабували готівку та дорогоцінности на 400 тисяч леїв. Лікаря звільнили над раном прохожі.

— **95 тисяч вояків** пропало. Команда німецької армії видала на днях офіціяльний звіт, що 95.000 німецьких вояків, які пропали без вістки підчас світової війни, слід уважати небіжчиками. У нас такий урядовий звіт ще не появився.

— **Мексиканська причина заворушень.** На арені „Ель Прогресо“ в Мексику прийшло до сильних заворушень з дуже „поважної“ причини. На арені мала відбутись боротьба бика і льва і цю боротьбу аранжери дуже сильно реклямували. Однак бик (мабуть не мексиканської вдачі) не хотів станути до двобою. Огірчені такою негеройською поведінкою глядачі здемолювали уладження, знищили трибуни і почали між собою стрілянину. Щойно інтервенція поліції привернула лад у цирку і на вулицях, куди перенеслися заворушення.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК“: „КОРОЛЕВА ДЖУНГЛІВ“.

Джунглі, тигри, малпи, ліяни, індіяни і невтомні дослідники — англійці, що залізають у незглибні нетрі скрізь там, де їх не треба і де є якнайбільша небезпека. Цим разом замісць Тарцана маємо Тарцанівну, пресимпатичну маляйську дівчину, що панує над хижаками своєю ніжністю. Вона рятує молодого англійського дослідника і ховає його у своїй печері. „Білий“ молодець знайомиться із двома головними приятелями „королем джунглів“ — тигром і малпою. Поведінка англійця супроти молодої маляйки зовсім у відомому стилі — він дуже стриманий та боязкий, бо хоче доховати вірности своїй нареченій. Фільма не дає нічого нового, але вона цікава кількома сценами з хижаками. Прегарна сцена нападу малп на оселю тубільців. Маємо тут нову добру акторку Дороті Лямур.

КІНО „ТОН“: „БІЛИЙ ТАРЦАН“.

(ет) В цьому кіні йдуть постійно фільми, на які ходить залюбки молодь, що любується в сензаційних та романтичних фільмах. Герої Дикого Заходу, ковбої, циркові акробати мають на полотні цього кінотеатру свій монопол. Остання фільма із Кен Майнардом має кілька емоційних моментів, особливо могутня сцена, коли ріка підчас жахливої бурі розриває гать та з несамовитим ревом заливає просторі прерії Тексасу, дає глядачеві насолоду. Песа має заголовок від тресованого верхового коня Тарцана, який знає кілька оригінальних штучок.

———o———

✝ Посмертні згадки.

ВАСИЛЬ ВЕЦЬ, учитель в Угринові, пов. Сокаль, довголітній передплатник „Діла“, член багатьох українських установ і неструджений працівник на народній ниві, по довгій і тяжкій недузі, принявши Найсв. Тайни, помер 19. лютого ц. р., переживши 48 літ. Похорон відбувся в неділю 21. лютого в год. 2. пополудні в Сокалі. Вічна Йому Память!

тих людей змінила віру для інтересу. Колиж інтерес не допише, вони, як свідчать численні факти, вертаються назад до жидівства. Тому зміна віроісповідання не є така шкідлива для жидівської нації, як для нас. По містах іде масовий перехід із гр.-кат. обряду на латинський, причому відступники пропадають для українського народу. Булоб дуже вказаним, щоби гр.-кат. парохіяльні уряди, головно по містах, також оголошували в пресі імена тих відступників.

— Львівська хроніка. В мешканні каменичного сторожа Хмеляка при вул. Любомірських ч. 7. зачадилося на смерть димом із печі двоє дітей, полишені без опіки. — 23-літня Анна Галицька, жінка сержанта, зломила собі ногу, совгаючись на лещетах за Стрийською рогачкою.

— Краєва хроніка. У Коломиї засудили 6 осіб, що пачкували цинамон через румун. границю на кару по 2 і пів року вязниці і 2.000 зол. гривни. — В Станиславові при вул. Кохановського 39. в домі залізничника Іваницького отроїлася його донька Олена зі своїм нареченим Василем Ґерґою, безробітним лісником з Болехова. — Гаєвий громади Милівці тернопільського повіту, Тома Катан приловивши Антона Доскочинського на крадежі дерева в лісі, ударив його так сильно цівкою рушниці по голові, що той незабаром помер.

— Згорів живцем. Пишуть нам із Сокаля: У ночі із 14. на 15. ц. м. облив себе нафтою і підпалив емер. секретар повіт. староства, Брандль. Серед страшних болів помер, не відзискавши притомности. Причини ближче незнані.

— Розірвався потяг. Між Хоросницею і Судовою Вишнею на залізничій лінії Львів—Перемишль розірвався вантажний потяг і заблокував шлях на довший час. Поспішний потяг з Кракова приїхав до Львова з 4-годинним спізненням.

— Радіостація в Луцьку. Директор Польського Радія Р. Старжинський прибув 20. ц. м. до Луцька, щоби пізнати місцеві умовини у звязку з наміром Польського Радія побудувати висильну радіову стацію в цьому місті. При цій нагоді відбулася пресова конференція, на якій дир. Р. Старжинський подав такі інформації: Восені ц. р. має розпочатися будова 50 клв. надавчої стації в Луцьку. Програми цієї стації будуть складатися, крім загально-польських авдицій, ще й з місцевих (до 3 год.). Авдиції будуть надаватися в польській та українській мові. Їх скількість залежатиме виключно від місцевих можливостей. Стацію урухомлять, якщо пощастить усунути технічні перешкоди, 1. січня 1939 р. З огляду на те, що місцева електрівня працює на постійному напруженню, передбачається доведення енерґії з Ківерець, де розбудовується електрівня державного тартаку.

— Взяв товари на чужий рахунок. Склепар Андрій Червінський в Горпині пов. Камінка Стр., рішив хитрим способом спровадити товари для своєї крамниці. Приїхав фірою до Львова і зголосився в Союзі рільничих „кулок", заявляючи, що приїхав з Горпина по товари для тамошнього „кулка". Його без перешкоди пустили до маґазину, де Червінський з довгого спису товарів відчитав потрібні для „кулка". Опісля завантажив товари вартости 325 зол. на віз і вернувся до дому, щоби продати їх у своїм склепі. Згодом Союз зажадав від рільничого „кулка" в Горпині заплати за видані товари. Справою занялася поліція і викрила, що видані для „кулка" товари забрав для себе Червінський, якого й потягнено до судової відповідальности.

— Жахлива експльозія ґазового збірника склалася у фабриці оліїв у Вильні. Згинув технік Михайло Щелученко, якого рознесло на шкамаття. Трьох робітників поранило тяжко, пятьох легко.

— Боротьба вязнів з вовками. З Кишинева вислали 25 вязнів до села Ганчесті, щоби відкопали цю місцевість із снігів, які її цілком засипали. По дорозі на вязнів напало стадо вовків. Розпочалася боротьба на смерть і життя. Вязні боронилися лопатами, а дозорці револьверами і крісами. За пів години люди вбили 13 вовків, а решта хижаків втікла. Двох вязнів перевезли тяжко покалічених до шпиталю, інших покусали вовки лекше.

— Склад кардинальської колеґії. На 1937 р. кардинальська колеґія представляється так: 37 кардиналів італійців і 29 чужинців. Між чужинцями є 5 французів, 4 еспанці, 4 американці, 3 німці, 2 чехи, 2 поляки, 1 бельґієць, 1 мадяр, 1 портуґалець, 1 ірляндець, 1 арґентинець, 1 бразилієць, 1 канадієць, 1 австрієць і 1 мешканець Сходу. 52 кардиналів (на 66), іменував теперішній папа Пій XI. Одиноким кардиналом, якого іменував ще Лев XIII., є кардинал Лев Скрбенскій, родом чех.

— Ріжні вістки. Як повідомляють з Мексику, експедиція, що глядала за комунікаційним літаком, який пропав перед двома тижнями, знайшла його розбитки з останками 9 осіб, що згоріли на вуголь. — В Англії вмерло на грипу 1.100 осіб впродовж одного дня. — Німецький премієр ген. Ґерінґ, що перебуває в Італії, купує віллю на острові Капрі, де проводитиме свої літні відпочинки.

— Природничий Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові має відділи: мінеральоґічний загальний і краєвий, петрографічний загальний і краєвий, палеонтольоґічний, ділювіяльний, зоольоґічний, ботанічний, агрономічно-технольоґічний. Інвентарний стан збірок: мінеральоґія-петрографія 3652, остеольоґія 1082, ссавці 37, птиці 212, зоольоґічні препарати 62, мякуни морські 278, мякуни солодководні 626, хрущі-мотилі 6200, ділювіяльні мякуни 164, анатомічні препарати 45, гербар 2400, лісоботаніка 156, ділювіяльна петрографія 166, вироби кремяні і кісткові 190, яйця 85 (220 штук), гнізда 28. До розвитку Природничого Музею причинилися дарами: рад. Грицак Михайло — дар 150 зол. (разом з минулими роками 1250 зол.), інж. Озаркевич Іван — 11 кедрових рам, інж. Савич Микола — одна кедрова шафа на гербар, фабрика азотових сполук Хожів — одна шафа з пробками азотових погноїв, Мацілинський Остап — 30 птиць, 220 яєць, 28 гнізд. До збогачення збірок причинилися: Вальнер Е., Воробець Тома, Гладишовський І., Горбачів Д., Грицик Устя, Ґела Степан, Ґериґ Юрій, проф. Загайкевич Богдан, проф. Заклинський Богдан, проф. Жарський Едвард, проф. Кіт Михайло, Коважікова, Кордюк Б., Кремянецький Михайло, Кріль Василь, д-р інж. Котецький Володимир, д-р Кордуба Мирон, інж. Кульчицький Теофіль, Кухарук Іван, д-р Левицький Володимир, радн. Лучаковський Талей, Мацілинський Остап, проф. Мельник Микола, рев. Мельничук Михайло, Мирош Вол., д-р Огієнко Іван, інж. Онишкевич Роман, проф. Олексишин Іван, проф. Охримович, д-р Пастернак Ярослав, інж. Пастернак Северин, Пилявка Теодор, д-р Полянський Юрій, Потимко Гриць, д-р Потиряк, Почабський Ярослав, Ремісница Бурса, інж. Савич Микола, Сидір Осип, інж. Сціпінський Осип, п-і Сімович, радн. Сопотницький Олександер, Отрухманчук В., проф. Фотинюк Теодор, Чубка Василь, Чума Василь, проф. Шендрик, Шехович Володимир, д-р Щурат Василь, Юзич Іван, д-р Мриц Ольга. Всім Меценатам і Жертводавцям складає Управа Музею щиру подяку. Збірки доступні для громадянства кожного дня від год. 8—13, у неділі від год. 10—12. Дари з природничої ділянки надсилати під адресою: Природничий Музей Наукового Товариства ім. Шевченка, Львів, Чарнецького 24, II. поверх.

— 15. січня ц. р. відбулося в Централі П. К. О. у Варшаві 43-те з ряду льосування книжечок на преміовані ощадностеві вклади Серії I-ої. По зол. 1.000 дістануть власники таких книжечок: 3.116 4.851 7.466 14.163 15.783 27.306 28.718 28.794 30.599 36.194 36.851 42.190 43.327 46.190 47.215

Дописи.

ЛЬВІВ.

„Вифлеємська Ніч" на сцені. В днях 16. і 17. січня ц. р. відограв аматорський гурток читальні „Просвіти" на Вульці сценічну ораторію п. з. „Вифлеємська Ніч". Велика саля монастиря СС. Василіянок була на обох виставах виповнена по береги. Симпатичні актори вулецької читальні під арт. проводом п. Івана Олексина вивязались зі своїх роль якнайкраще і ціла вистава стояла на високому мистецькому рівні. Характеризація, костюми, світляні ефекти, балет — все було бездоганне, а що торкається гри артистів-аматорів, то в деяких моментах забувалося, що це аматори; було враження, що це справжні професійні артисти. Слід замітити, що вулецька читальня „Просвіти" співпрацює в повній гармонії з Комітетом будови церкви СС. Василіянок і дохід з вистави розділено однозгідно по половині на будову церкви і будову читальні. Багато заходів і праці коштувало виставлення на сцені тієї різдвяної ораторії — та всі члени амат. гуртка члени Комітету буд. церкви, члени орхестри віддали свою працю безкорисно, щоб якнайбільший прихід здобути на намічену ціль. Зокрема щира подяка належиться Вп. Ів. Олексинові, котрий, хоч не належить до нашої „парохії", занявся безкорисно підготовою вистави, успіх котрої йому спеціяльно треба завдячувати.

Гр. Марусин.

Що Рідна Школа приймає — Сторицею повертає.

СТАНИСЛАВІВ.

Маланчин вечір „Сфінкса". Новий Рік стрічав Станиславів у „Соколі" на ревії і забаві „Сфінкса". На програму ревії зложилися продукції ревелерсів „Льовя", два скетчі й танки п. Іри Соколовської. Ревелерси „Льовя" збирали найбільше оплесків. Оба скетчі були добрі, зокрема скетч п. з. „Укладання бажань" (у виконанні пп.: Льовя Крушельницького, Т.Ліськевича, Ю. Горняткевича, Л. Карагянської та О. Ясеницького). В ролі заповідача Юлі Горняткевич почувався дуже свобідно й одночасно не переступав меж. З танків Іри Соколовської найбільше враження зробив „гуцульський нарис". Ціла ревія полишила добре враження, шкода лише, що виконували її на салі і тому затрачувались темпа. В год. 24. радн. Дутка привитав Новий Рік. — Новий Рік на передмістях витали громадяни забавами, які вдались під кожним оглядом.

Ревія на Гірці. Мин. неділі відограв амат. гурток читальні „Просвіти" ревію, що загально подобалась. Із скетчів дуже добре вийшов „У ресторані" і „Газета газет". Народніми танками пописувався Петрів і Дерень. Кльоцка добре співав думу при акомпаніяменті бандури. Лещенька і Глинська добре виконали скетч „Перша любов". Заповідачем був Панашій, що скоро зумів навязати контакт добрими жартами з публикою.

З життя „Просвіти". Мин. понеділка скінчився тижневий курс для освітніх працівників, що його покінчило 25 осіб. Вів курс м-р М. Кушнір. Виклади тревали 6 годин денно. „Просвіта" дістала знову фахових людей до праці.

Б. Л.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

ЧОРТКІВ.

Зріст українських торговельних станиць. Гасло „Свій до свого по своє" набирає чимраз більше зрозуміння серед загалу українського громадянства. Доказом того дуже потішаючі вістки, які час до часу появляються в українській пресі про оснування щораз-то нових українських торговельних станиць. Власниками тих станиць є здебільша молоді енерґійні люди, що представляють собою добрий матеріял для фахово-торговельної організації. Молоде українське купецтво свідомо змагає до того, щоб якнайскорше захопити у свої руки торговлю всіх видів, як для села, так і для міста та обслужити своїх покупців дешевим і солідним товаром. У розвитку рідної української торговлі не лишається позаду і наше місто Чортків. Ще до-недавна мали ми лише Окружний Союз Українських Кооператив враз із його детайлічною крамницею, далі „Українську книгарню" та кілька міщанських склепиків, які обслуговували громадянство Чортківщини, головно кооперацію чортківського району. Щойно згодом, із відкриттям взірцевої і добре проспeруючої крамниці Маслосоюзу починають рости інші наші торговельні станиці. Отже повстає 1) „Селянська Мануфактура" (якої власниками є п-во І. Ілясика), 2) „Мода" — це крамниця готових жіночих і мужеських одягів, 3) зараз побіч „Моди" фотографічне заведення п. Ярослава Петрицького, 4) „Цукровий Базарок" п. Евгена Клима, 5) ґалянтерійна крамниця „Надя" п. Богоносівної, 6) торговля мішаних товарів п. Стрільцівної, 7) торговля шкірами і шевським приладдям п. Олексева та ще кілька споживчих крамниць, які є на периферіях Чорткова. Перед кількома днями засновано також нову кооперативу для закупу і збуту „Кооперативна Зоря" на передмісті Калов, а незабаром мають ще повстати: бляхарна крамниця та склад заліза й опалового дерева. На жаль, у дальшому розвою українських торговельних станиць повстають великі труднощі. Це недостача відповідних торговельних льокалів. Місцеві конкуренти жиди не хочуть під ніякою умовиною винаймати у центрі міста льокалів для українських крамниць, отже тимсамим випихають їх з центра міста на непригожі для торговлі ріжного роду заулки. Але на це є рада. Усім українським торговельним станицям треба зорґанізуватися та спільними силами закупити якусь площу і вибудувати на ній відповідний льокаль, де малиб приміщення всі вже істнуючі і ново-повстаючі торговельні станиці, як це напр. роблять українські підприємці в місті Сокалі. — При кінці згадаю ще і про чортківських ремісників-українців. Є їх також чимало, але вони донині незорґанізовані і переважно працюють по жидівських варстатах, де їх у страшний спосіб хлібодавці використовують. Чи не було би вказано заняться зорґанізуванням отцих нещасливців та повести справу так, щоби в короткому часі повставали в Чорткові також варстати праці наших ремісників? А це були би знову свіжі, дуже хосенні для громадянства Чортківщини українські ремісничо-торговельні станиці. Дотепер, як бачимо, село дуже гарно підтримує українські крамниці, отже певно підтримає також розбудову варстатів українських ремісників.

СОКАЛЬ.

Концерт пісні. Заходом філії „Просвіти" відбувся в неділю 17. січня величавий концерт-свято пісні. В програму ввійшли народні та стрілецькі пісні. Молодий хор під батутою м-ра Лиська Константина підготовив незвичайно богатий репертуар. Хор має багато гарного голосового матеріялу, головно в сольових партіях. Хоча чистий дохід призначено на будову Народнього Дому, проте надії на вперть виповнену салю завели.

Маланчин Вечір, улаштований заходом мистецького гуртка при чит. „Просвіти" випав [illegible]

Дописи.

ГОРОДОК.

Міщанська проскура. В неділю 14. ц. р. уладило міщанство Городка, згуртоване в Міщанськім Братстві, традиційну проскуру. В салі „Помочі" зібралося понад 100 осіб переважно міщан, прибули також священики та інтелігенти, представники місцевих установ. Після вступного слова о. Шараневича, провідника Братства, посвятив проскуру о. декан Роздольський. Опісля в гарній промові вказав, яка велика небезпека для української церкви криється в агітації комуністів і безбожників та закликав зібраних вступити в члени Українського Католицького Союзу. П. Паламарчукова промовляла від Союзу Українок, опісля інж. Р. Паламарчук від Філії „Просвіти" в Городку. Д-р Семен Кипелюк, голова філії Т-ва „Відродження", в дуже дотепний спосіб вказав на шкідливість алькоголізму та куріння тютюну для нашого національного життя і закликував до єдности та співпраці міщанства з інтелігенцією. В своїй змістовній промові вказав голова філії „Сільського Господаря" радн. Сулий, що побіч культурного і політичного розвитку — розвиток господарський є чи не найважніший для нації. Лиш тоді, коли витворимо нові варстати праці по містах, розвинемо торговлю і промисл та осягнемо незалежність господарську, зближимось до нашої мети. Від Українбанку говорив дир. С. Лаптута, заохочуючи до дрібної ощадности. Іменем Маслосоюзу і кооперації говорив п. Бушманюк, іменем Міщанського Братства п. Маціївський. Інж. Паламарчук, голова комітету заохотив усіх до складання датків на будову Народнього Дому в Городку, що має бути добром загальним. Наприкінці забрав ще голос о. парох Роздольський і висказав, що городецьке міщанство свідоме та щедро жертвує на церковні й народні цілі. Опісля сказав до відома, що справа купна площі біля церкви св. Івана є вже на укінченні. Промова кінцева о. Шараневича та національний гимн закінчили це торжество. Підчас проскури, яка — треба це піднести — відбулася без алькоголю, зібрано 14 зол. на Рідну Школу. Місцевий хор виконав дуже гарно низку коляд та стрілецьких і народних пісень. Щира гутірка затягнулася до пізна ночі. (X).

Вистава гімназистів українців. Українська гімназійна молодь, яка гуртується в одинокій українській організації, Марійській Дружині, тепер у дуже сумному стані. Позбавлена духового провідника (катехита вже ще від півроку!) вдала вона на свої власні сили. Цього року припадає десятиліття існування Дружини і з цієї нагоди думали гімназисти уладити ювилейну академію, одначе з причини відізду о. катехита не могли цієї справи перевести. Дирекція гімназії не позволяє навіть на вистави чисто релігійного характеру, як „Неон", „Блудний Син" та „Українці мученики". — Дня 15. II. відіграли гімназисти в салі „Помочі" народ. драму Григорія Цеглинського „Кара совісти". Вправді драма була сильно обкроєна директорською цензурою, хоч такаи відіграли її учениками якнайкраще. Пізнати можна було вправну режисерську руку проф. Вересюка, який цю драму підготовляв. Публика була глибоко зворушена й пережила настроєм вистави. Варто би її ще раз повторити. Дохід у сумі к. 50 зол. призначений на допомогу для незаможної молоді (на шкільну оплату). Цікаво, що польська гімн. молодь на виставу зовсім не прибула.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Загальні Збори філії Т-ва Наукових Викладів ім. П. Могили у Перемишлі відбулися 11. ц. м. Загальні збори українських товариств та установ у Перемишлі можна поділити на дві категорії. До першої належать ці т-ва, що мають фінансово-господарський або мандатно-репрезентативний характер. До таких товариств належать „Народний Дім", „Віра", філія „Просвіти", „Рідна Школа" та інші. На зборах цих установ є досить велика фреквенція членів, оживлена дискусія і змагання. До другої категорії належать т-ва наукового чи заряктерного характеру, як Т-во П. Могили, музей „Отражітор", Т-во опіки над молоддю, Т-во Охорони Воєнних Могил та інші. На збори цих товариств приходить звичайно стільки людей, скільки треба, щоб вибрати Видів. Звіт з діяльности Виділу Т-ва ім. П. Могили був заповнений тихим смутком і жалем до громадянства, але і при цій байдужности Виділ Т-ва дав 7 викладів, удержує бібліотеку, до якої закуповує всі українські літературні нові видання. В дискусії забирали голос: дир. Шах, д-р Загайкевич, інж. Деревенко, д-р Грицак, д-р Шкурат, дир. Зубрей та інші. Всі промовці одноголосно ствердживали потребу ширшого циклю викладів та створення публичної бібліотеки. По дуже оживленій дискусії приступлено до вибору нового Виділу, у склад якого ввійшли: дир. Михалевський, голова; д-р Витвицький, д-р Шкурат, інж. Деревенко, проф. Заяць і проф. Палиж. К-н.

„Різдвяний Вечір" на Засянні. В неділю 14. ц. м. відбувся заходом Т-ва „Засянський хор" у салі під церквою оо. Василіян на Засянні „Різдвяний Вечір", що складався з двох частин. У першій частині хор під проводом м-ра О. Чубинського відспівав коляди і щедрівки. Друга частина складалась зі сценічної ораторії „Вифлеємська Ніч". „Засянський хор" здобув собі симпатію і признання за спів у церкві; він має доволі добрий голосовий матеріал, але ще не зовсім вишколений. Виконання коляд і щедрівок було дбайливо підготоване, але вражало дещо за повільне темпо, чого у виконанні щедрівок не повинно бути. Загально цілість випала добре. Вистава „Вифлеємської Ночі" дуже слабенька і тут уже вина аранжерів вистави. Впорядчики на салі повинні подбати на будуче про кращий порядок.

БЕРЕЖАНИ.

Загальні Збори Філії Т-ва „Сільський Господар" у Бережанах відбулися 9. ц. м. Збори відкрив і ними проводив заступник голови Філії д-р Ф. Коковський. Як виходить із затвердженого на Зборах пляну праці на чергові три роки і з прийнятого прелімінаря буджету, Філія намічила розвинути свою діяльність у ширину, закладаючи кружки й фахові секції, і в глибину, розбудовуючи фахову працю у всіх ділянках сільського господарства. Філія дбатиме теж про заступництво й оборону інтересів селян, у першу черг в податкових, земельних та самоуправних справах, про які зреферував присутній на зборах делегат централі Т-ва „Сільський Господар", інж. І. Лаптук. Склад нової Ради Філії такий: д-р Ф. Коковський — голова, дир. І. Петрицький — заст. голови, Д. Семчишин — секретар, Антін Мороз — скарбник, дир. М. Васьків, С. Шур та А. Бучинський — члени Ради; пов. агрономом є інж. В. Соболта.

КОЛОМИЙЩИНА.

Годівельно-ветеринарний курс у Коршеві. Заходом філії „Сільського Господаря" в Коломиї почався недавно під проводом ветеринарного лікаря д-ра Юрія Чайковського 5-тижневий годівельно-ветеринарний курс, у господарській школі в Коршеві. На курсі викладають крім д-ра Чайковського, інж. Зайшлий та інж. Комаринець, лікар д-р Михалевський та від централі „Сільського Господаря" інж. Голод. На курсі є 53 учасників, головно з Коломийщини та з сусідніх повітів. Курсанти мешкають в обширній домівці „Сільського Господаря", місцеві доходять. Харчівню ведуть у власній управі.

Пасічничий курс у Коломиї відбувається від недавнього часу у салі Народнього Дому під проводом голови філії „Сільського Господаря". На курс приходить кожної неділі 30 учасників, навіть з подальших сіл. Одні приходять, щоб опісля поширити пасічничу господарку, інші, щоб незадовго самим стати пасічниками. Пасічництво — це дійсно одна з найприємніших і найпоплатніших ділянок хліборобського життя.

Філію Союзу Українських Купців у Коломиї основано недавно заходом ідейних та метких одиниць. За короткий час свого існування філія здобула собі „громадянство" та правдиву повагу. Дня 6. ц. м. уладила філія С. У. К. величі вечерниці, що були одними з найкращих вечерниць в останніх роках. Саля була переповнена, приявні дуже добре бавилися. Філія не лише організує свідоме купецтво Коломийщини і творить нові варстати праці, але витворює теж незалежний стан самостійної інтелігенції.

Жіноча анкета в Коломиї відбулася заходом Союзу Українок у салі Народнього Дому 12. ц. м. На анкету прибуло коло 200 осіб з 17 сіл. Відкрила анкету голова філії Союзу Українок п-і Михайлюкова, річеві реферати виголосили: п-і Білозорова, інж. Зайшлий та д-р Білозор. Анкету закінчила промовою п-і Кисілевська.

Жінки-селянки побачивши, куди завела їх мужів сельробівська агітація і партійна боротьба, самі беруть у свої руки провід громадянського життя. Початок зробило свідоме жіноцтво у Балинцях. Це дуже гарний і здоровий обяв.

СТАНИСЛАВІВ.

З відчитової салі. Мин. неділі розпочався цикль відчитів учасників наших визвольних змагань: це спомини людей, що активно виступали в 1918 і дальших чи то як вояки, чи теж як політики й дипльомати. Зачав серію викладів інж. В. Дутка про українську торговельну місію в Будапешті, Відні та Празі. Опісля дир. Т. Мартинець оповів про 1. листопад у Львові. Оба реферати були дуже цікаві й публика вислухала їх з великою увагою. Помисл уладжувати такі живі спомини треба вважати дуже влучним, бо напевно неодин, що не хоче чи не може взятись за книжку із споминами, радо прийде на виклад, щоб почути чи пригадати собі недавню нашу минувшину з уст безпосереднього учасника. На черговім вечорі поділиться своїми споминами д-р К. Воєвідка, дальше інж. В. Зубрицький та інж. В. Дутка, який буде говорити про участь українських залізничників у визвольних змаганнях. Публики було багато. Б. Л.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

РАДЕХІВ.

Господарська нарада Філії Сільського Господаря. Дня 11. лютого ц. р. відбулася заходами Філії Т-ва „Сільський Господар" у Радехові господарська нарада, на яку прибули представники кружків, кооператив і Райфф. Молочарні із 17 сіл у числі понад сто осіб. Нараду отворив голова Філії інж. Г. Герасимович, що обговорив стан праці і найближчі завдання філії. Опісля делегат централі „С. Г." інж. І. Лаптук виголосив реферат про завдання „Сільського Господаря" в ділянці піднесення сільського господарства та в ділянці оборони інтересів селян, у першу черг в податкових самоуправних справах, у справі перебудови земельного устрою (меліорацію, парцеляцію і т. п.) про заступництво в самоуправі і перед владою та про співпрацю з кооперацією. Про завдання молочарської кооперації та її значіння в годівельній ділянці господарства реферував делегат „Маслосоюзу" інж. М. Хрновят. Над рефератами розвинулася широка й оживлена дискусія, в якій забирали голос майже самі селяни, торкаючись дуже актуальних справ і потреб повіту. При кінці принято низку резолюцій у справі: 1) скріплення організації „Сільського Господаря", поголовного членства і співпраці інтелігенції; 2) реформи законних постанов про зрівнання у правах українських хліборобів у звязку з земельною перебудовою (парцеляція, кредити, меліорація); 3) підмоги для „С. Господаря"; 4) розбудови доріг; 5) допущення представників „С. Господаря" до відповідних комісій і комітетів та у справі належного субсидіювання хліборобського вишколу молоді при „С. Господарі", що заступає у нас хліборобське шкільництво, якого на жаль нема. І. Л.

Вступайте в члени „Відродження"!
Річна вкладка — 50 сот.

ДРОГОБИЧ.

Вистава „Наталки Полтавки" у Дрогобичі. Дня 16. ц. м. кооператива „Український Театр" виставила у Дрогобичі „Наталку Полтавку" з п. М. Совіт у головній ролі. Вистава пройшла з повним моральним і матеріяльним успіхом та залишила по собі незатерте вражіння. Частина публики йшла на виставу з недовір'ям, але переконалися, що критика не все обєктивна. М. Совіт та Романовського мали ми нагоду чути декілька разів у радіо, але щойно вистава переконала нас, що тільки безпосереднє слухання співу артиста може дати правдиву насолоду. М. Совіт креувала винятковий тип Наталки, Романовський був знаменитий у ролі Миколи. Поліщук як Микола дуже добрий, також вдалий в інтерпретації Сороки. Головно дуже добрий Тисяк, але його поле — це радше концертова естрада. Ініціятори і виконавці заслужили собі на щиру подяку за мистецьке виведення „Наталки".

М. Глад-ва.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі цілі народи.

РІВНЕ.

Вечір поезій Олеся. Дня 13. II. ц. р. в помешканні рівенської української гімназії відбувся вечір поезій Олеся. На програму складались: реферат, декламації, сольоспіви, брала теж участь гімназійна орхестра і хор. Уся програма була дуже дбайливо підготовлена і гарно виконана. Не було сліду нашого ославленого „якось то буде", а все було добре уплановане і переведене. На особливу увагу заслуговує виступ на тім вечорі артиста варшавської опери М. Ольхового та проф. Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові п. Дроздовської. В супроводі п. Дроздовської М. Ольховий відспівав: Степенка „На що тобі питати" і Безбородька „І знов страшні чутки", що зібрали рясні оплески численних гостей. Публики було дуже багато, особливо старшого громадянства, яке своєю присутністю доказало, що воно готове завжди допомогти у добрих почтивах молоді. А молодь доказала, що поволі, але певно збувається нашого проклятого „халамидництва" та сумлінно підготовляється до зміни будучої варти, щоб поповнити мліючі лави старших. Чистий дохід призначений на незаможних учнів гімназії. Гал.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Святослав Гординський: СЛОВА НА КАМЕНЯХ. Римські вибр. Львів, 1937. ст. 16.

Й. Т. Підлящецький: КРОКИ НАГОРІ. Хвилини. — Львів 1936. Обгортка Я. Гніздовського. ст. 64.

Володимир Лопушанський: ОЙ, БІДА-БІДА, ЧАЙЦІ НЕБОЗІ... Історична драма на три дії (четвертий підслови). Накладом автора. Ходорів-Львів, 1937, стор. 39, 16°.

ЖУРНАЛИ.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Львів, лютий 1937. Р. III. Ч. 2.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД І ДРІБ. Стрий, 1. лютого 1937. Р. IV. Ч. 2.

СОНЕЧКО, український двотижневий часопис для дітей. Рівне, 1. лютого 1937. Р. II. Ч. 11.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протинікотинного руху. Львів, лютий 1937. Р. X. Ч. 2.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві з Белза й Вп. б. судді: Ваші дописи не могли, на жаль, помістися.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СТРИЙ: саля Єванг. Дому.
23. II. Муж двох жінок.
24. II. Циганський барон.
25. II. Чорногора в огні (Довбуш).
3І. Стрий іде театр до Болехова.

Український Театр „Заграва“.

ГОРОДЕНКА:
23. II. II. ч. Смерть Нерона
24. II. Голгота.
25. II. Дума про Нечая.

Великий Театр:

Вівторок, 23. II. год. 7.30 веч. Премієра! „Мадам сан Жан“ гостинні виступи Ірини Айхлерівни.

Середа, 24. II. год. 7.30 веч. „Мадам сан Жан“ гостинні виступи Ірини Айхлерівни.

Кіна.

АПОЛЬО: „Не цілуй в кіні“.
АТЛЯНТИК: „Королева джунґлів“.
ВАНДА: „Їх ексцеленція шофер“ та „Капітан Сорель“.
ҐРАЖИНА: „Варвара Радзівілівна“.
ЕВРОПА: „Рай жінок“.
КАСІНО: „Непереможний“ з Ґейрі Купером.
КОПЕРНИК: „Матура“.
МАРУСЕНЬКА: „Матура“.
МЕТРО: „Роз-Марі“.
МІРАЖ: „Гавайська цвітка“ з Мартою Еґерт.
МУЗА: „Антін Алвера“.
ПАКС: „Моє сонічко“ з Шерлі Темпль.
ПАЛЯС: „Соловейко з Відня“ з Мартою Еґерт.
ПАН: „Жінка чи секретарка?“
РАЙ: „Розвід із перешкодами“ з Анною Ондра.
СВІТ: „Белядонна“, „Людина з двох світів“.
СТИЛЕВЕ: „Срібна торпеда“ і ревія.
ТОН: „Білий Тарзан“ з Кен Мейнардом.
УТІХА: „Клеопатра“ і ревія.
ХИМЕРА: „Ексцентрична жінка“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
„ІНДІЇ“
Серія II.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 23. лютого 1937.

Берлін (357) 8.20 Форт. музика; 9.30 Авд. для наймолодших; 16.30 Розр. музика, 19.00 Оповідання, 21.00 Розр. концерт; **Білгород** (437) 18.37 Співн. рецитель, 20.40 Нар. пісні, **Братислава** (299) 19.10 Словацькі нар. пісні, 20.45 Сп. рецитель, **Брюсель фр.** (484) 21.25, 22.00, 23.00 „Фіделіо“ оп. Бетовена, **Будапешт** (550) 17.25, 18.00 Циг. музика, 19.00 Форт. рецитель, 21.00 Джез, 22.05 Скрипка, **Відень** (507) 12.00, 18.10 Розр. концерт, Л. Кляйс, сопр., 15.15 Авд. для дітей, 17.25 Скрипка, 17.45 Соната ціс-моль (Місячна) Бетовена, 20.10 Великий концерт бажань, 21.10 Сп. рецитель В. Шварц, сопр., **Дайтшляндзендер** (1571) 10.30 Авд. для дітей, 14.00 16.00 Музика, 17.50 Соната на скр. і форт. А. Гесена, 18.40 Форт. рецитель норвеської піаністки Лілії Анатемарк, 19.00 Музика, 21.00 Воєнні пісні і марші, **Кошиці** (259) 18.00 Для Закарпаття, **Міляно** (369) 17.15 Форт. рецитель, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Андрій Шеньє“ оп. Джордана; **Мінхен** (405) 16.50 Твори мінх. композиторів, 18.00 Розр. музика, сопр., 19.00 Солісти, 19.25 Віольонч. рецитель, 21.30 „Смерть вивеличення“, симф. поема Р. Штравса, **Прага** (470) 14.30 Твори Шуберта, форт., спів, 16.10 Легка музика, 18.10 Концерт солістів, 21.00 Концерт орх., спів, 22.20 „Мавра“ Стравінського.

Середа, 24. лютого 1937.

Берлін (357) 8.20 Музика, 14.15, 19.15 Розривк. музика, 20.45 Молодечі пісні Гуго Вольфа, 21.00 Веч. музика, 22.30 Легка й танк. музика, **Білгород** (437) 18.10 Нар. пісні, 19.50 Гумор, 22.20 Легка й танк. музика, **Братислава** (299) 18.15 Мадярські пісні, 19.20, 20.00 Весела програма, **Будапешт** (550) 12.05 Сальон. музика, 18.30, 21.20 Циг. музика, 16.00, 18.00 „Весілля у карнавалі“ оп. Польдінія, 19.50, 20.00 Сольо на саксофоні, **Відень** (507) 19.35, 20.00, 21.00 Симф. концерт, Марг. Бокор спів, П. Гіндеміт альтівка, 21.45 Легка музика, **Дайтшляндзендер** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Сучасні пісні на хор, 20.10 Форт. рецитель, **Міляно** (369) 19.00 Розр. музика, 20.40 Концерт квартету, 22.00 Розривк. концерт, **Мінхен** (405) 15.40 Камер. музика, 16.30 Веселий концерт, 18.00 Вес. муз. полудне, орх., солісти, 19.00 Концерт квартету, 22.40 Сучасна форт. музика, **Прага** (470) 11.05 Сальон. музика, 16.35 Концерт муж. хору, 21.35 Остерчілеві твори, солісти, **Радіо Парі** (1648) 13.00, 14.00, 14.30 Легка музика, 14.15, 17.30, 18.30 Спів. рецитель, 15.20 Літер. авд., 17.45 Вок. концерт, 19.00 Авд. для молоді, 20.50, 21.00, 22.00 „Аріяна“ оп. Масенета: „Шопеніяна“ балет, **Рим** (421) 18.50, 19.20 Розр. музика; 20.40, 21.00, 22.00 „Ля ботега фантастіка“ оп. Ф. Йорія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 23. лютого 1937.

6.30 Раннішня авдиція; 7.25 Програма на нині; 7.30 Трохи інформацій; 7.35 Легка музика з гр. пл.; 8.00 Авдиція для шкіл; 11.30 Для шкіл: „Антко, Осипа і Франек працюють“; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Орх. концерт, 12.40 Полудневий денник; 12.50 Охорона садів перед шкідниками; 14.30 Концерт бажань; 15.00 Господарські вістки; 15.15 Рекламовий концерт і комунікат про конкурс ККО; 15.30 Львівські біжучі вістки; 15.35 Легка музика з гр. пл.; 15.50 Авд. для дітей: „Усміх“ оповідання; 16.00 Програма на завтра; 16.05 Розривкова музика з гр. пл.; 16.15 Скринька ПКО; 16.30 Концерт муж. хору; 17.00 „Будні пп. Ковальських“ говорена повість; 17.15 Пісні Й. Маркса у вик. Ан. Шлемінської; 17.50 Монольог; 18.00 Актуальна гутірка; 18.10 Спорт у містах і містечках; 18.20 М. Флета співає, гр. пл.; 18.35 Літер. нарис: Із вокальні та передмістя; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Кіно та молодь; 19.20 „Нітра, люба Нітра“; муз. авд.; 20.00 Музична гутірка; 20.15 Симфонічний концерт; у перерві ок. год.

Середа, 24. лютого 1937.

6.30 Раннішня авдиція, 7.25 Програма на нині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для молодших дітей: Родина шимпанзів у Зоо; Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Французька музика, з гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Як можна вихіснувати сою, 14.30 Легка музика з гр. пл., 15.00 Господарські вістки, 15.15 Рекламовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 В. Груби: „Із Відня по світу“ попурі з гр. пл., 15.45 Технічна скринька, 15.55 Тенор і його пісні (М. Віприн), гр. пл., 16.00 Програма на завтра, 16.05 Легка музика з гр. пл., 16.10 „Кожух-брехун“ нар. казка для молодших дітей, 16.25 Розвязка істор. загадки для дітей, 16.30 Легка музика з гр. пл., 17.00 Чого військо жадає від цив. суспільности, 17.15 Концерт солістів: спів, альтівка, форт., 17.50 „Ощадність“ фейлетон, 18.00 Актуальна гутірка, 8.10 Мій легкоатлетичний тренінг, 18.20 Моцарт, із гр. пл., 18.40 Загальна скринька, 18.50 Як збільшити видатність наших садів, 19.20 „У робітні майстра Івана“ муз. авд., 20.00 Авдиція присвячена Естонії, 20.35 Хвилина бюра студій, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Театр Уяви: „Леґенда“ Виспянського, 22.15 Концерт малої ороркестри, з участю Анат. Вронського. спів; у перерві в год. 22.55 Останні вістки.

Подяка.

13. п. м. померла **Олена з Садовських Бойцунова,** дружина гімн. проф. у Станиславові. Пронятті глибоким болем складаємо щиру подяку Впр. Пан-Отцям, Громадянству, шкільній молоді й усім, що віддали Покійній останню прислугу.

Рідня.

Вп. Д-рові Яр. Хмілевському складаємо зокрема щиру подяку за повну посвяти фахову лікарську опіку в часі довгої недуги Покійної Олени із Садовських Бойцунової. **Рідня.** 310

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.